ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

46-дахи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

№ 192 (12096)
1969 оной августын 17,
воскресени

Сэн 2 мүнгэн

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

ҮГЛӨӨДЭР—СССР-эй АГААРАЙ ФЛОДОЙ ҺАЙНДЭР

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Улаан-Үдын аэропортын түрүү лётчигууд Павел Грыдин, Даша Дамбаев гэгшэд ээлжээтэ нислэгэдэ гарахынгаа урда тээ.

В. МАТВИЕВСКИИН фото.

БУХЫ ХҮСЭЕЭ—ТЭЖЭЭЛ БЭЛЭДХЭЛГЭДЭ

ТҮРГЭНӨӨР, ҺАЙН ШАНАРТАЙГААР

Зэдын аймагай „Мир" колхоздо үбһэшэдэй 50 звено хүдэлнэ, айл бүхэн нэжээд гектарай ногоо хуряаха гэһэн үгэдөө хүрөө.

Улаан-Үдын аймагай „Авангард", „Маяк" колхозуудта сабшагдаһан ногоон 3—4 үдэр хуряагдангүй хэбтэжэ гутана.

МАНАЙ ШАЛГАЛТА

ТҮРҮҮШҮҮЛЭЙ ХАЖУУГААР...

— Маанадай элдүүрилдэг газар хара хүрьһэтэй. Тиихэдэ нютагаймнай уларил өөрын онсо илгаатай юм,—гэжэ Хүйтэнэй таряашад мүнөө хөөрэлдэдэг.

Энэ жэлэй зун эндэ ехэ мууугаар үнгэрөө. Аадар бороотой түглэгэр хара үүлэнүүд эндэхи талые уһаараа ундалуулангүй үнгэрһэниинь элитэ. Энээнһээ боложо үбһэ ногооной гараса муу, талха тарияншье тиимэ һүрхэй гэхээр бэшэ байгаа. Тиибэ яабашье һаань, таряашад, малшадай хуряажа абамаар үбһэн ургаа, муу бэшэ тарияншье эдеэшэжэ эхилээ.

Үбһэ хуряалгын хаһын эхилхэдэ «Искра» колхозой партком һогооборшье үбһэ гээнгүй суглуулжа абахын зорилгоор бүхы хүсэ шадалаа энэ шухала хүдэлмэридэ элсүүлһэн байна. Тиин үбһэ хуряалга дээрэ буурал сагаан бүтүү һахалтай үбгэдһөө эхилээд, гартаа түрүүшынхеэ хажуур баригшад хүрэтэрөө хамта 300-гаад үбһэшэд хабаадалсажа гараһан байна.

Колхозой үнинэй механизаторнуудай нэгэн, тракторна бригадын бригадир Анфиноген Калистратович Ивановтой артелиин правлениин түрүүлэгшын кабинет соо уулзажа, хөөрэлдэһэн байнабди. Мүнөө нүхэр Иванов үбһэ хуряалгаяа дүүргээ. Тэрэ үбһэ хуряалгын эхилхэдэ колхозой оньһожоруулагдамал гурбадахи бригадые ударидажа ябаһан байна. Үбһэ хуряалгын түрүүшын үдэрһөө тэрэ 50 гаран хажууршадые табиһан, мүн тракторна хоёр, мориной хоёр косилкануудые табижа, нарата үдэрнүүдые һамбаашалан, даалгагдажа үгтэһэн участок дээрэхи бүхы ногоое дууһан сабшажа абаһан байна бшуу. Анфиноген Калистратовичай бригадынхид хаанашье — хабарай тарилга дээрэ гү, али хуряалга дээрэшье жэлһээ жэлдэ амжалта туйлажа ябадаг, эмхи гурим һайтай ажалай түрүүшүүл юм. Мүнөө эдэнэрэй бригада колхоз соогоо бусадһаа урид үбһэ хуряалгаяа дүүргэжэ, хоёр мянган центнер үбһэ һүрилһэн, тэдэнээ бултыень хорёолһон байна. Эдэнэрэй тушааһан үбһэн тусхай комиссяар шалгагдажа абтаад, үбһэнэйнь шанар мэдэхын тула лабораторидо эльгээгээд байна. Колхозой бусад бригада, звенонууд үбһэ хуряалгаяа үглөө мүнөөгүй дүүргэхэ дүтэлөө.

Һүүлэй мэдээнэй ёһоор мүнөө колхоз дотор зургаан мянгаһаа дээшэ центнер үбһэн бэлэдхэгдэнхэй. Энэнь ажахын малда хаанашье хүрэхэгүйнь мэдээжэ.

Тиимэһээ колхозой гэшүүд, үбгэ эсэгэнэрэйнгээ дүй дүршэл хэрэглэн уһалагдадаг газар дээрэһээ хоёрдохёо үбһэ сабшажа абахаар уһалуури хэжэ байнхай. Жэшээнь, Павлово нютаг дээрэхи ногооной сабшагдажа, һүрилэгдэхэтэй хамта, колхозой үнинэй луговод Иван Куприянович Трифонов сабшалангаа уһалжа ороһон байха юм.

— Уһалагдаһан газар дээрэхи ногоон хараа байса һайжаржа, тала дайда ногоон хүнжэлөөр бүрхөөгдэнэ. Харыт даа, эдэ уһалагдаһан газарайм ногоон хэдэн хоногой туршада шагайһаа дээшэ болоо. Ута намарай болоо һаа, сентябрь һарада эндэхи ногоогоо хоёрдохёо сабшажа абаха зорилготойбди, — гэжэ нүхэр Трифонов хөөрэнэ.

— Мүнөө колхозой уһалагдадаг бүхы сабшалан уһалагдажа эхилэнхэй, — гэжэ колхозой правлениин түрүүлэгшэ Владимир Гаврилович Буянов хэлэнэ.—Энээнһээ гадна, набша намаа суглуулгаяа үргэлжэлүүлһээрбди.—гээд тэрэ үгэеэ саашань үргэлжэлүүлнэ.

Бидэнэй Павлово нютаг хүрэжэ ерэхэдэ, тэндэхи горхоной захаар ургаһан баян набша намаатай һөөг бургааһан суглуулагдаад, тэндээ тусхай балгаан болгогдон хатаагдажа байба.

— Һөөг бургааһаяа ингэжэ байра дээрэнь хатаагаад, үбэл, хабартаа хонидтоо үгэхэдэмнай үбһэ хулһанай хомор сагта нэмэри боложо үгэхэнь лабтай. Хоёрдохёорнь гэхэдэ, хойто хабартаа энэ газараа сэбэрлэжэ, сабшалан болгохо зорилготойбди, — гэжэ бригадир Мясников хөөрэнэ.

Һөөг бургааһа бэлэдхэжэ байгша звеногой гэшүүд Надежда Прибыльская, Нина Будникова, Нина Тютрина, Клавдия Малых, Анна Власова, Нина Емельянова болон бусад үдэр бүриингөө даабари хододоо үлүүлэн дүүргэнэ.

— Ингэжэ хатаагдаһан һөөг бургааһа хонид хэр дуратайгаар эдидэг юм?

— Яһала дуратай даа. Һайнаар хатаагдаһан һөөг бургааһанай набша намаае хуһанай набшаһанһаа дуратайгаар эдидэг юм. Юуб гэхэдэ, хуһанай набшаһан гашуубтар аад, модыень химэлхэдэ хатуу байдаг ха юм, — гэжэ хонишодшье, мүн колхозой мэргэжэлтэдшье тайлбарилна.

Ингээд ерэхэлээрээ һөөг бургааһан мүнөө колхозой бэлэдхээд байһан 5500 центнер тэжээлдэ ехэхэн нэмэри боложо үгэхэнь дамжаггүй.

Мүн эдэ үдэрнүүдтэ бидэнэр «Советская Россия» колхозой үбһэшэдтэ хүрэжэ, эдэнэрэй хэһэн бүтээһэн ажал хүдэлмэритэйнь танилсаһан байнабди. Үбһэ хуряалгада эзэн ёһоор хандаһан тус ажахынхид үбһэ хуряалгаяа мүн лэ дүүргэхэ дүтэлбэ. Жэл бүхэндэ үндэр бүтээсэтэ ажалаараа суурхадаг, 1965 ондо республикын «эрхим луговод» гэһэн нэрэ солодо хүртэһэн Иван Павлович Рандин энэшье жэлдэ һайн амжалта туйлажа гараба. Тэрэ даажа абаһан 40 гектар газар дээрэһээ дунда зэргээр 20-ёод центнер һайн шанартай үбһэ хуряажа абаһан байна. Колхозой бусад луговодууд нэгэ гектар газар дээрэһээ дунда зэргээр 12,2 центнер үбһэ хуряажа абаба. Тиигэжэ колхозой гэшүүд үбһэ хуряалгаяа хүдэлмэриин 14 үдэр соо хэжэ дүүргэһэнинь һайшаалтай. Эндэ колхозой правлени, партийна организаци үбһэшэдэйнгөө дунда социалис мүрысөө һайнаар эмхидхэжэ, үбһэ хуряалгаяа богонихон болзорто хэжэ дүүргүүлһэн байха юм. Гар хажууршад Филипп Черных, Николай Трофимов, Емельян Дорофеев, Маланья Кунова, Елизар Воробьев, Иннокентий Попов, Виктор Китаев гэгшэд сабшалан дээрэшье, мүн шугы бургааһан, намаг газарайшье үбһэ сабшахадаа үдэр бүриингөө даабари нэгэ хахад, хоёр дахин үлүүлэн дүүргэдэгээрээ социалис мүрысөөндэ түрүүлжэ ябаһан алдартай. Тиигэжэ эдэнэр таба хоноод лэ 20—20 түхэригөөр урмашуулагдадаг байһан. Ажалша бэрхэ эдэнэрэй шэнэтэрүү, шадамараар ажаллаһанай ашаар колхоз мүнөө 4500 центнер үбһэтэй болоод байна. Тиихэдэ 800 центнер ногоон набша намаа колхозой отарануудай байра дээрэ асарагдажа, хадагалагдаһан байна.

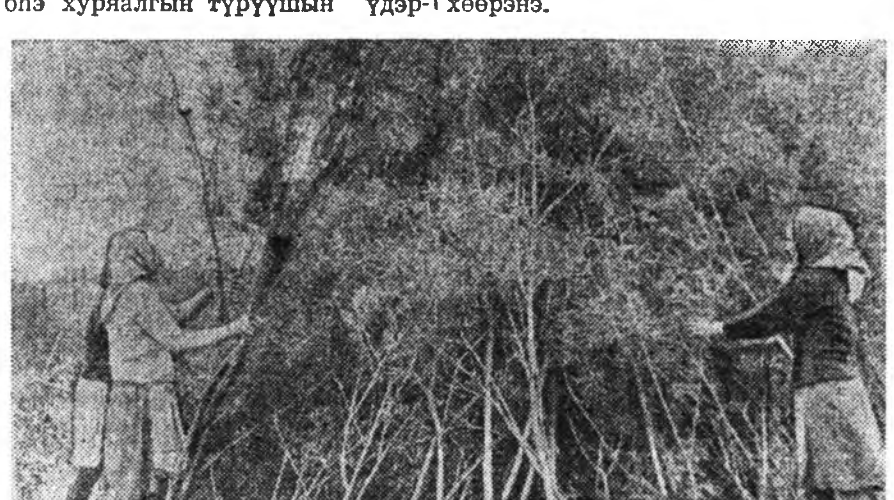
— Саанамнай үшөө 13 гектарай үбһэн сабшагдаад, һүрилэгдөөдүй байна. Эндэһээ үшөө 300-гаад центнер үбһэн хуряагдажа абтахаар хараалагдана, — гэжэ колхозой правлениин главна бухгалтер нүхэр Китаев хөөрэнэ.

Дээрэ дурсагдаһан ажахынууд үбһэ хуряалгаяа богони саг соо түгэсхэжэ, аймаг дотороо түрүү һууринуудай нэгые эзэлжэ ябана. Хүрэшэ һууһан эдэ ажахынуудай адхашье ногоо үлөөнгүй, сабшалангайнгаа бүхы нуга тохойн үбһэ хуряажа абахада, Тарбагатай шадархи бусад ажахынууд энэ талаар гээгдэжэ ябаһаниинь халагламаар. Эдэнэр сооһоо «8 марта» колхозһоо бэшэнинь үбһэ хуряалгаяа гэдэргэнь татажа байна. Жэшээнь, «Дружба» колхоз үбһэ хуряаха түсэбөө арайл гэжэ 51 процентдэ хүргэбэ. «Восход»—45, Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз—43, Калининай нэрэмжэтэ колхоз — 39, «Авангард», «Маяк» колхозууд үбһэ хуряалгаяа оройдоо 24—27 процент дүүргээд ябана. Дурсагдаһан тоо, баримтануудые хаража үзэхэдэ, эдэ ажахынууд үбһэ хуряалгадаа һаял халажа оробо гээ һаа, алдуу болохогүй. «Үшөө эртэ, ногоон ургаха» гэһэн һанаанда ээлэгдэһэн хүтэлбэрилэгшэд бии ха. Тиин арай гэжэ ургаһан ногоон август һарын хура бороондо сохигдожо, шэмэеэ алдаха, шанараа гээхэ болоно бшуу. Энээнэй хажуугаар таряа хуряалга, малайнгаа үбэлэй байра байдал түхеэрхэ хаһа газаа орожо ерэнхэй. Эдэ хүдэлмэри дээрэ ябаха зонууд хэнэйшье мэдэһээр нниитынгээ малда үбһэ хуряалсажа ябана ха юм. Нэгэ үгөөр хэлэбэл, гээгдэлдэ ороһон эдэ ажахынууд нойрһоо һэрижэ, аймаг дотороо эрхимлэжэ ябагшадые хүсэхын тула оролдохо ёһотой.

Шалгалтада хабаадагшад:

Л. НОВИКОВ,
республикын радио болон телевидениин комитедэй хүдэлмэрилэгшэ.
А. ЕФРЕМОВ,
«Правда Бурятии» газетын корр.
Б. ЦЫРЕМПИЛОВ,
манай корр.

Улаан-Үдын аймаг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Улаан-Үдын аймагай «Искра» колхозой гэшүүд набшаһата тэжээл суглуулжа байна.

Б. ЦЫРЕМПИЛОВЭЙ фото.

ЗАЛУУ НАҺАНАЙНГАА ЗАЛИ ЭРШЭ ШАНГАДХАН...

ХҮДӨӨ НЮТАГУУДАЙ хүдэр шамбагай хүбүүд, басагадай шадал мэдүүлэн, шандааһа шангадхан хүдэлхэ халуун хаһа түлэг дундаа ябажа байна. Эрмэлзэл ехэтэйгээр, эршэ хүсэтэйгөөр ажаллаха ёһотойшье ха юм. Ниитымнай малай тобир тарганаар, ашаг шэмэ арьбантайгаар ондо оролго эгээл энэ үеын ажал хэрэгһээ, тэрэнэй үрэ дүнгһөө дулдыдаха байһаниинь мэдээжэ. «Үбһэнэй зэргээр үбэлжэжэ гараха» гэжэ буряад зоной хэр угһаа хэлсэдэгынь тон онобшотой, тобшолхы шэнжэтэйл хаш.

Тиигээдшье энэ жэлдэ сабшалан, тарияалангай ургаса аараг байжа, үбһэ хуряалгын хүдэлмэриин удха шанар хэзээ хэзээнэйхиһээ ехэ болоно, али бүхы аргаяа бэдэрхэ, хүсэ шадалаа бүрин элсүүлхэ эрилтэ табигдаа. Сабшалангай ургасын бирагүйһөө боложо мүнөө жэлдэ хуряалга унжагайржа магад, үлүү ехэ хүсэнэй хэрэглэгдэхэ байһаниинь хараада абтаха зэргэтэй. Эдэ бүгэдые тон зүбөөр ойлгожо, республикымнай колхоз, совхозуудай, хүдөө нютагуудай олонхи комсомолшууд болон залуушуул малай тэжээл бэлэдхэлгэдэ хаба ехэтэйгээр, эдэбхи үүсхэлтэйгээр оролсоһыень онсолон тэмдэглэмээр.

Үбһэндэ оруутай байха үеэр Бэшүүрэй аймагай Хёлгын совхозой Дээдэ Мангиртын нэгэдэхи отделениин комсомолой эхин организацинин хамтын суглаан зарлагдаа һэн. Ган гасуурай тохёолдоһонһоо сабшаламнай муугаар ургаа гэжэ эндэхи залуушуул гараа дэлгээд һуугаагүй, харин тэжээл бэлэдхэлгэдэ хэзээ хэзээнэйхиһээ эдэбхитэйгээр хабаадалсаха гэжэ нэгэн дуугаар шиидхээ. Тиихэдээ хорин хүнһөө бүридэһэн комсомол-залуушуулай звено эмхидхэн байгуулаад, 125 гектар сабшалангай ногоое гар хажуураар сүм сабшажа абаха зорилго урдаа табинхай. Звеногой гэшүүд тус тустаа социалис уялга абаа. Эрхим шанар, үндэр бүтээсэ туйлаха эрмэлзэтэйгээр хүдэлжэ эхилхэ зуураа, эдэнэй үүсхэл дэмжэхыень аймагайнгаа хүбүүд, басагадта, комсомол үетэндэ хандаа һэн. Тэрэнь КПСС-эй райкомой бюрогоор һайшаагдажа, тус үүсхэл үргэнөөр дэлгэрүүлхыень колхоз, совхозуудай парткомуудые уялгалһан байна.

Хёлгын совхозой комсомолшуудай һайн һайхан, үүсхэлтэ хэрэг олониитээр дэмжэгдэв. Энэ хүдэлмэриин эмхидхэлые партийна организацинууд толгойлоо. Мүнөө аймагай колхоз, совхозуудай сабшалан дээрэ хүдэлжэ байһан 75 звеногой 51-ниинь комсомол-залуушуулай гэжэ алдаршанхай. Үбһэ хуряалга эндэ ехэнхидээ залуушуулай хүсөөр дүүргэгдэжэ байна. Аймагай бүхы үбһэшэдэй 88 процентнь залуу үетэн!

Үүсхэлшэд үгэдөө хүрэжэ, магтаалтайгаар хүдэлнэ. Энэ звеное коммунист Петр Евтеевич Унагаев удариддаг юм. Комиссарынь — Иван Унагаев. Сабшалан дээрээ звеногоороо отогто байрлажа хүдэлдэг коллективэй ажалай бүтээсэ һайн, шанар эрхим, журам бэхи, хүхюу зугаа дэлгэрэнхэй байдаг. Үглөөнэй үүр сүүрһээ үдэшын бүрэнхы болотор «унаһан малгайгаа абангүй» гэхээр хүдэлдэгшье һаа, звеногой гэшүүд сагаа олбод лэ уран һайханай концертдэ бэлдэдэг, хүршэ үбһэшэдтөө айлшалдаг магтаалтай. Аймагай комсомол-залуушуулай үбһэшэдэй звенонуудай хоорондо дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй дүн гаргаха бүхэндэ тус коллектив нэгэдэхи һуури ээлжэ дамжуулгын Улаан туг алдадаггүй.

Комсомол-залуушуулай үбһэшэдэй звенонуудые эмхидхэхэ, хүтэлбэрилхэ хэрэгтэ «Дружба» колхозой партком (секретаринь Истомин) онсо анхарал хандуулдаг. Тэндэ иимэ долоон звено мүнөө хүдэлнэ. Тэдэнэй нэгые коммунист Бимба Дашиевич Арьяев хүтэлбэрилдэг. Дааһан сабшалангһаа гектарай арбаад центнер эрхим шанартай үбһэ абана. Бүтээсэншье һайн. Үдэртөө 30 сотын орондо дунда зэргээр 44 хүрэтэр сабшадаг юм.

Нютагайнгаа залуу хүсэ зүбөөр эмхидхэн, энэ харюусалгатай ажал урагшатайгаар ябуулха хэрэгые комсомолой организацинуудай эрхилхэдэнь, партийна организацинууд үдэр бүри туһалха, хүтэлхэ уялгатай. Залуушуулай коллективүүдые ударидагшаар коммунистнуудые томилдогынь тон һайшаалтай. Ажалда һургаха, зүб мүр заажа үгэхэ, хүмүүжүүлхэ гээшэ коммунистнуудайл урдаа бариха гол уялгань ха юм.

Тэжээл бэлэдхэлгын хүдэлмэридэ залуушуулые олоор хабаадуулха, тэдэниие тусгаар коллектив болгон эмхидхэхэ асуудалаар Сэлэнгын, Түнхэнэй аймагуудта горитой хүдэлмэри хэгдээ. Мүнөө Сэлэнгын аймаг дотор комсомол-залуушуулай 44 звено амжалтатайгаар хүдэлжэ байна. ВЛКСМ-эй Түнхэнэй райком үбһэ хуряалсажа байгаа комсомол-залуушуулай звенонууд хоорондын социалис мүрысөөнэй гурим зохёожо, аймагай газетэдэ тусхай хандалгатайгаар толилуулаа һэн. Тус аймагай колхоз, совхозуудта эмхидхэгдэһэн олонхи звенонууд һайнаар хүдэлжэ, бүхы үбһэшэдэй мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлээд лэ ябадаг.

Гэхэтэй хамта зарим аймагуудта энэ асуудалда анхарал багаар хандуулагдаа. Тэрээнһээ боложо, жэшээнь, Хоринн, Хэжэнгын, Хяагтын, Баргажанай аймагуудта залуушуул хүсэд элсүүлэгдээгүй байшоо. Бүхы Хоринн аймагта комсомол-залуушуулай мнил табан звено эмхидхэгдэнхэй. Тэдэнэй ямараар хүдэлжэ байһыень мэдэхын аргагүй. Мүрысөөнэй гурим газетэдэ тунхаглагдаагүй, үрэ дүнгыньшье харуулагданагүй. Аймагай ажахынуудай партийна комитедүүд, ВЛКСМ-эй райком энэ хэрэгтэ анхаралаа багаар табиһаниинь энээнһээ элирнэ бшуу.

Энэ жэлэй ургаса хуряалгада залуу үетэниие олоор хабаадуулха, тэдэнэй дунда социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ хэрэгтэ ВЛКСМ-эй ЦК онсо анхарал хандуулна. Түсэбтэ табан жэлэй дүрбэдэхи жэлэй ургаса хуряалгада онсо шалгарһан чемпионуудые шагнахын тула, социалис оронуудта аяншалха 360 путёвко, 1500 үнэтэ бэлэг тогтоогдонхой. Нэгэ тиимэ путёвко, табан бэлэг манай республикада үгтэхэ юм. Иимэ ехэ шангууд, үбһэн дээрэ хүдэлһэн түрүүшүүлые хүлеэжэ байна.

Ленинэй орденто Буряадай республикын хүдөөгэй комсомолшууд болон залуушуул агуу багша Ильичэйнгээ түрэһөөр 100 жэлэй ойе эрхим һайн ажал хэрэгээр угтахын түлөө тэмсэжэ байна. Энэ ехэ тэмсэлэй нэгэ шухала хубинь — тэжээл бэлэдхэлгэ болоно. Ажал шадамар бэрхээр, үрэ ехэтэйгээр эмхидхэн эрхилбэл, саашанхи хэрэгнай урагшатай байха бшуу. Ерэхэ жэлэй амжалтын үндэһэ һуури эгээл энэ үедэ табигдана.

КОМСОМОЛШУУД БОЛОН ЗАЛУУШУУЛ! Ниитынгээ адууһа малда тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэри түлэг зандаа ябаһа р. Залуу наһанайнгаа зали хүсые улам шангадхан хүдэлжэ, сабшалан дээрэһээ амжалта түгэс, чемпион алдартай бусахые шармайн оролдыт!

МҮРЫСӨӨНЭЙ ОХИН ДУНДУУР

Ниитын адууһа малаа үбһэ тэжээлээр хангаха, түсэб, даабаряа дүүргэхэ гэһэн мүрысөөн Зэдын «Мир» колхозой үбһэшэдэй дунда үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Колхозой бүхы гэшүүд үбгэн, залуугүй эдэ үдэрнүүдтэ үбһэ хуряалгада ябалсана.

Үбһэ бэлэдхэхэ 50 звено эмхидхэгдэнхэй. Эндэ хүсэд оньһожоруулагдаһан звеноһоо захалаад, моёор, гараар сабшадаг звенонуудтай, комсомол-залуушуулай, пенсионернүүдэй звенонуудтай дайралданабди. Августын 10-най байдалаар колхозой гэшүүд 7 мянган центнер үбһэ һүрилжэ абанхай.

Зэлтэрэй эхиндэ ажаллажа байһан Яков Самойловой комсомол-залуушуулай звено үбһэ хуряалгын түрүүшын үдэрһөө социалис мүрысөөндэ эрхимлэжэ ябана. Эдэнэр 15 һүри бодхонхой.

Хоёрдохи отделениин Батожап Батуевай, Жачин Бадмаевай хүтэлбэрилдэг малшадай звенонууд ехэнхи ногоогоо гар хажуураар сабшажа, шадаал һаа ехэ үбһэ абахые оролдоно.

Һаяхан колхозой правлени болон партком үбһэшэдэй социалис мүрысөөнэй 10 үдэрэй дүн согсолбо. Тиихэдэнь нэгэдэхи зэргын шагналда 5 звено хүртэжэ, тус бүридөө эрье хони абаа.

Мүрысөөндэ эрхимлэжэ гараашаднай хэд бэ? Б. Батуевай даадаг малшадай звеногойхид тус бүридөө 41 центнер үбһэ бэлэдхэһэн байна. Мүн Ж. Бадмаевай, луговод Я. Самойловой звенонууд хүн бүриин 26 центнер үбһэ сабшаа. Колхозой лугомелиоративна отрядайхид (хүтэлбэрилэгшэнь Ч. Банзаракцаев) 600 центнер үбһэтэй болоо гэхэ гү, али тус бүридөө 75 центнер үбһэ һүрилөө. 3-дахи отделениин И. Сухаревай оньһожоруулагдамал звено холын сабшалангай ногоо хуряажа, 1200 центнер үбһэ бэлэдхээ. Эдэнэрһээ гадна үшөө 8 звено мүнгэн шанда хүртөө.

Үбһэшэдэй звенонуудһаа гадна, артелиин айл бүхэн нэжээд гектарай ногоо сабшажа, бухаллажа үгэхэ даабаритай. Жэшээнь, 2-дохи отделениин 65 айл энэ даабаряа дүүргэжэ, хуряаһан үбһөө тушаагаа. Нүгөө хоёр отделенидэшье олонхи айлынь даабаряа дүүргэнхэй.

Колхозой партком, комсомолой комитет үбһэшэдэй дунда политическэ хүдэлмэри саг үргэлжэ ябуулна. Артелиин хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд, агитаторнууд болон политэмхидхэлшэд хүнүүдтэй үнэн сэдьхэлһээ хөөрэлдэнэ, һүүлэй һонин дуулгана, лекци уншана. Һаяхан колхозой соёлой ордоной агитбригада үбһэшэдэй урда концерт табяа.

Артелиин газар дээрэ ургаһан ногоое гээлтэгүйгөөр, түргэнөөр, эрхим шанартайгаар хуряажа абаха гэжэ колхозой гэшүүд бүгэдөөрөө шармайн ажаллана.

В. КЛЮЧИХИН.

Зэдэ.

ЗҮБЛӨӨН БОЛОБО

Уржадэр КПСС-эй обкомдо партиин райкомуудай эмхидхэлэй таһагуудые даагшанарай зүблөөн болобо. Эндэ олон асуудал зүбшэгдөө. Партийна организацинуудта эмхидхэлэй хүдэлмэри үргэнөөр ябуулха тухай, партиин зэргэдэ ажалай түрүүшүүлые оруулха асуудалаар юу хэжэ байһан тухайдаа КПСС-эй Сэлэнгын, Түнхэнэй, Хориин райкомуудай эмхидхэлэй таһагуудые даагша нүхэд Д. Д. Дармаев, И. Л. Полхонов, Трунев гэгшэд мэдээсээ. Тиигэһэнэйнь һүүлдэ энэ асуудалаар КПСС-эй обкомой партийна комиссиин түрүүлэгшэ нүхэр Ч. Д. Доржиев тодорхой зүбшэл үгэбэ.

Комсомолой эмхи[illegible]дые партийна организацинуудай зүгһөө хүтэлбэрилхэ, залуушуулые зүбөөр хүмүүжүүлхэ тухай КПСС-эй обкомой партийно-эмхидхэлэй хүдэлмэриин таһагые даагшын орлогшо нүхэр Б. Т. Аюров хэлээ. Мүн партийна, политическэ информаци һайнаар эмхидхэхэ тухай асуудалаар КПСС-эй обкомой инструктор нүхэр Ц. Г. Шанюшкина зүблөөн дээрэ мэдээсэһэн байна. Энэ асуудалые зүбшэлгэдэ КПСС-эй Октябрьска райкомой эмхидхэлэй таһагые даагша нүхэр З. М. Данилина, КПСС-эй Прибайкалиин, Кабанскын райкомуудай эмхидхэлэй таһагуудые даагшад нүхэд М. И. Самсонова, М. Д. Жарников болон бусад хабаадалсаба.

Партийна организацинуудта тоосоото һунгалтын суглаа үнгэргэхэ асуудал зүбшэгдэжэ, КПСС-эй обкомой партийно-эмхидхэлэй хүдэлмэриин таһагые даагша нүхэр А. Б. Бардонов дэлгэрэнгы үгэ хэлээ, партийна органуудай бэелүүлхэ зорилгонууд тухай тодорхойгоор тогтоо.

Тэрэшэлэн партийна бүридхэлые наричаар эмхидхэхэ, партиин райкомуудтахи шалгалтын комиссинуудай хүдэлмэри һайжаруулха тухай асуудалнууд зүбшөөгдөө.

ҮГЛӨӨДЭР—СССР-эй АГААРАЙ ФЛОДОЙ һАЙНДЭР

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Улаан-Үдын аэропортын хүдэлмэрилэгшэд, самолёдуудые удэшэн ниидэлсэгшэд Светлана Рощектаева (**зүүн гарһаа**) Нина Стопа гэгшэд ээлжээтэ ниидэлгэдээ гарахынгаа урда тээ.

В. МАТВИЕВСКИИН фото.

ХОЁРДОХЁО ХАХАЛНА

Хэжэнгын совхозой 1-дэхи отделени 600 гектар сэбэр паартай. Тогтууритай үндэр ургаса абахын тула эндэхи механизаторнууд энэ газараа саг болзор соонь, һайн шанартайгаар элдүүрилдэг. һаяын бороогой һүүлээр хабар хахалагдаһан паар хоёрдохёо элдүүрилэгдэхээр болобо. Энэ сагые хүлеэжэ байһан отделениин механизаторнууд тракторнуудтаа һуужа, поли дээрэ гараа һэн. В. И. Ленинэй ойн жэлые угталгада баян ургаса абахын түлөө механизаторнууд эршэмтэйгээр ажаллана. Үсөөхэн хоногой үнгэрөөд байхада, 400 гектар паар хоёрдохёо хахалагдаһан байгаа. Толгойн Арын полидо паар хахалжа байһан залуу механизатор Дмитрий Нимбуев халаан соогоо 9—10 гектар хахална. Хэһэн ажалынь эрхим гэһэн сэгнэлтэтэй.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Д. Нимбуев.
Н. ДАМБАЕВАЙ фото.

РЕВОЛЮЦИИН СЭСЭ[Н] МЭРГЭН УДАРИДАГШ[А]

100

Социалис революциин илан мандахын түлөө В. И. Ленин түрүүтэй Коммунис партиин тэмсэлэй түүхэтэ дүй дүршэл үе сагай түгэс шалгалта барижа, эгээл шанга туршалгануудые дабан гараа.

В. И. Ленин үе сагые бүхы талаһаань шэнжэлһэнэй үндэһөөр марксизмын һургаалые улам саашадань хүгжөөхэ зуураа, империализм гээшэ социалис революциин урда тээхи үе мүн гэһэн угаа сэсэн тобшолол хээ һэн. Империализмын үедэ капиталис оронуудай тэгшэ бэшээр, ондо ондоогоор хүгжэлтын оршон байдалда нэгэ орон дотор социализм илаха аргатай болоо. Энэ гайхамшаг тодорхойлгын зүб байһые ажабайдал гэршэлэн баталаа. Буржуазно-демократическа революциин социалис революци болоһо зайлашагүй хүгжэхэ тухай Владимир Ильичэй теоретическэ тобшолол, тэмсэлэй элдэб шатануудта энэ хубилалтын болохо зам ба хүгжөөгшэ хүсэнүүд тухай һургаал, большевигүүдэй партиин стратеги ба тактика түгэлдэр илалтануудые түйлаа.

Агууехэ Октябрь — ленинизмын гайхамшаг илалта мүн.

Манай орон дотор социалис революциин болоһоной һүүлээрхи үе саг ленинскэ теорииe, большевигүүдэй дүй дүршэлые шадажа хэрэглэһэнэй ашаар социализмын ба национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөнэй түүхэтэ илалтануудые түйлаһан жэшээнүүдээр баян. Гэхэ зуура, теориин талаар ревизионис хазагайруулганууд, тэрэ дүршэлые бодото ябуулгадаа хэрэглэдэггүй ябадал хододоо ехэ хохидолдо оруулдаг, диилдэлгэдэ хүргэдэг, хүдэлөөе гэдэргэнь татадаг, национальна хэсүү гай хосоролоор дүүрэдэг байгаа. Пекинэй бүлэг урбагшадай, Индонезиин компартиин зарим хүтэлбэрилэгшэдэй балмад ябуулганууд орон ба партидань ямар гутамшаг хойшолонгуудые тохёолдуулһыень һаная.

В. И. Ленин бодото байдалые үнэн зүбөөр тодорхойлон шэнжэлгын, түүхэдэхи хүгжэлтын «нюусые» түн гүнзэгыгөөр ойлгохын талаар урдань үзэгдөөгүй жэшээнүүдые харуулһан байна. Тиигэһэнэй үндэһөөр тон зоримгой оншотой мэргэн научна тобшололнууд ба тодорхойлолгонууд хэгдэһэн, партиин программна зорилгонууд, тэрэнэй тактическа уряанууд найруулагдаһан юм. Тэдэнь олониитын ухаан бодолые эзэлэн, дэлхэйе шэнэдхэн хубилгагша материальна хүсэн болоһон байна. **Ушар тиимэһээ Ленинэй суртал бодолой агууехэ уг баялигуудта, түүхэдэхи түрүүшын илалта түгэс социалис революци ба социализм байгуулгын хэрэгые толгойлһон ленинскэ партиин дүй дүршэлдэ бүхы оронуудай коммунистнууд, эб найрамдалай, демократиин ба социализмын түлөө бүхы үнэнтэ тэмсэлшэд хандадаг.** Эдэнь мүнөө үеын шэнжэ шанар ба удхые, революционно тэмсэлэй элдэб түхэл янзые, онол аргые гүнзэгыгөөр ойлгоходонь, зүб стратеги ба тактика тодорхойлон хараалхадань туһална.

Революциин теори ба түүхын асуудалнуудаар шанга тэмсэл болодог байгаа, болоношье. Коммунизмда харша номнол тараагшад, элдэб эсын ревизионистнууд түүхые мэхэтэйгээр хазагайруулан, 1917 оной октябрьда түйлагдаһан илалтые «большевигүүдэй үгэсөөн», социально-экономическа гүнзэгы үндэһэгүй, тушаан болоһон үзэгдэл гэжэ тайлбарилха һэдэлгэ гаргана. Тиимэһээ Октябриин революциин түйлалтанууд бусад оронуудта жэшээ боложо шадахагүй гэһэншүү хуурмаг тобшолол хэнэ.

Революциин амжалта хайгадаг бодото тодорхой, нүгөө талаһаа, һанаанһаа абтаһан нүхэсэлнүүдэй хооронднын илгаан тухай асуудал коммунис хүдэлөөнэй, тэрэнэй түс түс отрядуудай хүгжэлгын замда ходо дайралдадаг. Энэнь эгээл орёо асуудалнуудай нэгэн юм. Социально-экономическа ба политическэ оршон байдалай бии болоогүй һаань, революци илажа шадахагүй. Гэхэтэй хамта Коммунис партяар ударидагдаһан, революциин болохо саг тулажа ерэһэ гэжэ ойлгоһон революционно ангинуудай эмхидхээгүй һаа, революци өөрөө, зүндөө илажа шадахагүй. Революциин болохо сагые зүбөөр ойлгожо, тэмсэлэй тааруу уряа лозунгнуудые гаргажа шадахагүй хүтэлбэрилэгшэд социальна хүсэнүүдые эдэбхигүй, аараг болгожо, таарамжатай сагаа алдаад, һүүлэй һүүлдэ тулалдаанда диилдэдэг юм. Нүгөө талаһаа—тэмсэн бодохые сагһаа урид уряалбал, үйлэ хэрэгүүдые пюдэ балай «түргэдхэхэ», «түлхихэ», сагһаа урид тэмсэжэ эхилхэ гэжэ һэдэбэл, гэмтэл хохидол ушаруулдаг, диилдэлгэдэ хүргэдэг байна.

Ленин Россида социалис революциин илалта түйлахын түлөө тэмсэлэй бүхы шатануудта баруунайшье, «зүүнэйшье» оппортунизмда эсэргүүсэн, эбсэшэгүй шангаар тэмсэдэг байһан. Россида социалис революциин болохо үе саг ерээдүй гэдэг меньшевигүүдэй хараа бодолые, буржуазитай тэдэнэй эбсэлгые, эсэстэе, революциин хэрэгтэ урбалгыень Ленин олон жэлэй туршада элишэлһэн юм. Владимир Ильич тэрэ үеын социально-экономическа харилсаануудай орёо хэрэгүүдые шэнжэлэн үзөөд, дэлхэйн империализмын бүридэлдэ Россиин эзэлдэг һууриие тодорхойлһон, Россидахи арадай революци зайлашагүй сйртэжэ ябана, социалис революци болтороо заабол хүгжэн бадарха байха гэжэ сэсэн мэргэн тобшолол хэһэн байдаг.

Хоёр засагай тогтоод байхада, Россидахи тон орёо, онсо өөрэ оршон байдалда партиин стратегическэ ба тактическа зорилгонуудые Ленинэй хаһа саг соонь, тоти мэргэнээр шиидхэдэг байһан ушар бодото революционернүүдые хододоо гайхуулан баясуулдаг байна. Швейцарида байха баатай болобошье, Россиһаа түрүүшын мэдээнүүдые абамсаараа хоёр засагай ангиин уг удхые тодорхойлһон, буржуазно-демократическа революциһаа социалис революцида дамжан орохо хараа түсэб зохёоһон юм. Энэ хараа бодолынь суута Апрелиин тезисүүд соо научна ёһоор тайлбарилагдан, тодорхойлогдоһон байна. Тэдэнь шэнэ, социалис шатада партиин бэелүүлхэ программа болоо.

Революциин хүгжэлтэдэхи шата, зэрэлтэ, хубилалта бүхэниие Ленин гүнзэгыгөөр шэнжэлһэн, тиигэһэнэй үндэһөөр научна согсолол ба тобшолол хэжэ, партиин зорилгонуудые, революционно хүдэлөөнэй лозунгнуудые тодорхойлдог байһан.

Социалис революциин теориие В. И. Ленин Октябриин революциин түлөө тэмсэлэй бүхы үе соо шадамараар хүгжөөһэн, улам тодорхой болгоһон юм. Тэрэнь Россиин капиталистнуудай түшэг хэрэмыень доботолон эзэлхэ хэрэгтэ революционно олониитые бэлдэхэ үсын ябуулга эмхидхэхэ хүтэлбэри болоһон байгаа.

Большевигүүдэй парти ангиин тулалдаанууддай үедэ социализмын түлөө хүдэлмэришэн ангиин тэмсэлые газарай түлөө таряашадай тэмсэлтэй, эб найрамдал болон арадуудай национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөнэй түлөө ниитэ-демократическа тэмсэлтэй нэгэдхэн, революционно түгэлдэр хүсэн болгожо ниилүүлээ бэлэй.

Революциин сэсэн мэргэн ударидагша бодото байдалые гүнзэгыгөөр шэнжэлэн үзэһэнэй удаа иимэ тобшолол хэһэн: большевигүүд зэбсэгтэ восстани эмхидхэжэ шадаха, тэрэниие хэһэнэй үндэһөөр гүрэнэй засагые гартаа абаха ёһотой гэһэн юм. Бүхы орон доторхи зүришэлдөөндэ, тэрээнһээ уламжалан дэлгэрхэ илалтата восстанида, партиин зорилгонууд ба хойшолуулашагүй хэмжээнүүдтэ Ленин тэрэ үеэр хэдэ хэдэн зохёолнуудаа зорюулаа һэн. Тэдэ зохёолнууд соогоо революциин хүгжэлтын дүн гаргаһан, шатануудыень сэгнэһэн, тэмсэлэй тактика шэнжэлһэн, тиигэһэнэй үндэһөөр ябуулгануудайнгаа тодорхой программа, гол сохилтын шэглэл, зэбсэгтэ хүсэнүүдые хубаарилан табилга, шиидхэхы доботолгодо орохоор зохид үеые тодолон һунгаха гэхэ мэтые хараалһан юм.

Илаха байһандаа бүрин этигэдэг, бүтэмжэтэй политика баримталан бэелүүлдэг байһан Ленин искусство хэрэглэһэн шэнгеэр восстанида хандахые, зоригтой болгоомжотой аад, дорюунаар ябуулга хэхыень партиие уряалдаг байгаа. Восстани хэхэ хараа бодол буруушааһан Каменевай ба Зиновьевой, Соведүүдэй съездын нээгдэтэр восстани эхилэнгүй байхые уряалһан Троцкиин сухариха хараа бодолнуудай буруу байһые элишэлээ һэн.

Октябриин зэбсэгтэ восстани Ленинэй хүтэлбэри доро илаа һэн. Тэрэнэй һүүлээр революциин хэрэг бүхы Росси дотор илалтата алхамаар дэлгэрэн мандаа. Социалис революциин илаһанай ашаар пролетариадай диктатурын гүрэн—шэнэ түхэлэй гүрэн мүндэлөө бэлэй. Энэ гүрэн ажалшадые али бүхы дарлалтаһаа сүлөөлхэ гол зэбсэг, революционно түйлалтануудые хамгаалха, социализм байгуулхын түлөө тэмсэлдэ олон түмэн зониие хабаадуулха зэбсэг болоо. Олониитын рев[олюционно]... хэл оролдолгоор т... дүүд шанэ гүрэнэй ... хэл маягынь, хари... ба ажалша таряашад... рэ гүрэнэй социалы... болоһон юм. Совет г... шэнэ, дээдэ түхэлэй ... лүүлэн, тэдэнэй ех... гоо, зохёон байгуула... гаргаха заха хизаарг... нэжэ үгөө.

Манай орон дотор ... люциин илаһан аба... ленинскэ һургаалай ... сэтэй байһые бүхы ... элирхэйлэн харуула...

• • •

Дэлхэйн капитали... хүгжэлтынь, тэрэн... двенүүдэй түйлда ... гын зайлашагүй ... революци—гол удха... национальна узэгда... волюци капиталисты... шэлдөө улам гүнз... хэйн революционно ... хэйн социалис байгу... хоорондын хүдэлмэр... нэй, дарлагдаһан ар... нально-сүлөөрэлгын ... жөөгшэ хүсэнүүдые ... гэдэхэ бата һүүри ...

Ленин хадаа револ... наукын үндэһэ һүү... һургаалда түшэглэ... коммунизм байгуул... бодото ябуулгын ... асуудалнуудые тодо... социализмын хүсэ... илалта түйлаһан ... партиин хүтэлбэри ... бэелүүлһэн револ... байгуулха ябуулгы... мүн. Манай орондо ... гуулалтын дүй дүрш... бо байгуулха тухай ... нинскэ һургаалай бо... жэ байһанай гэрша ...

Марксизм-ленинизм... риие бэелүүлгэ хүд... ряашадай, бүхы ажа... сэл эрмэлзэлгэ бүрин... жэ совет дүй дүрша... социалис оронууда... талиа.

Ленинэй һургаал ... агууехэ суртал түүх... урагшаа дабшалгын ... лэн заана.

Г. ...

түүхын эрдэ...

ХАМТЫН ХҮСӨӨР

Сурхайта нуурһаа холо бэшэ газарта, Бухэн гэлой эрье шадар Ардасаанай леспромхозой тосхон оршодог юм.

Гансахан үнгэрэгшэ жэлдэ удаа дараагаар гурба дахин республикын Хүндэлэлэй самбарта оруулагдаһан, бүхэсоюзна шанда хоёр дахин энэ үе соо хүртэһэн юм. Ардасаанайхид энэ жэлдэ Забайкаллес комбинадай предприятинуудай дундаһаа түрүүлэн модо бэлэдхэлээр, урадхуулгаар долоон һарынгаа түсэб дүүргэжэ шадаа.

— **Ажал хүдэлмэридөө һайн амжалта түйлаха, мүн ниитын гурим эбдэгшэдтэй эрид шангаар тэмсэхэ гэһэн зорилго урдаа табяа һэмди,—гэжэ леспромхозой директор Г. Баранников мэдүүлээ һэн.**

Февраль һара соо үнгэргэгдэһэн Ардасаанай ажалшадай суглаанда Сэлэнгын аймагай милициин таһагай начальник, подполковник Д. Еременко хабаадалсаһан юм.

Поселогто үшөөл үзэгдэһөөр зандаа байһан дутуу дундануудтухай мастер А. Леонов, кадрнуудай таһагай инспектор А. Васильева, леспромхозой хүдэлмэришэн Г. Леонова, эхин һургуулиин багша В. Гнейшева, партийна организациин секретарь А. Рябов, участогай милиционер Н. Анасьев гэгшэд хэлэһэн байна. Ниитын гурим эбдэгшэдтэй хайра гамгүй тэмсэл хэхэ тухай тэдэнэр мэдүүлээ.

Суглаан дээрэ леспромхозой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд, алба хаагшад Сэлэнгын аймагай бүхы ажалшадта хандаһан хандалга абаа һэн.

Мүнөө түрүүшын дүнгүүд ниитэлэгдэн гаргагдахадаа, аша үрэ ехэтэй байгаа. Энэ жэлэй түрүүшын хахадай турша соо нэгэшье зэмэтэ ябадал үзэгдөөгүй.

Партийна организациин секретарь нүхэр Рябов иигэжэ мэдүүлнэ:

— Ниитын бүхы хүсые зүбөөр хэрэглэжэ шадаһанайнгаа ашаар нимэ амжалта түйлаабди. Арадай дружиннигуудай тоодо хамта дээрээ 20 коммунист, залуушуул оролсоо. Даалгагдаһан хүдэлмэридөө хэниишье хайша хэрэгээр хандаагүй. Илангаяа һайнаар хүдэлһэн дружиннигуудай тоодо модо отологшо З. Васильев, жолоошон К. Шарафулин, тракторист А. Дмитриев болон бусад оролсоно.

Ямаршье үдэр дружиннигууд дежурлахаһаа арсадаггүй. Леспромхозой хүтэлбэрилэгшэд саг үргэлжэ машинаар хангадаг. Эрхим һайн дружиннигуудта үнэтэ шан, Хүндэлэлэй грамотанууд барюулагдадаг юм.

Нухэдэй сүүдэй хүдэлмэри илангаяа һайжараа. Түрүүлэгшэнэрынь нүхэр Матосинина хүдэлдэг.

Сүүлэй заседанида хододоо зуу гаран хүн суглардаг заншалтай. Тэрэнь һонирхолтойгоор, сугларшадта туһатайгаар үнгэргэгдэдэг.

һара бүхэндэ эхэнэрнүүдэй совет зарлагдадаг. Энэ жэлэй зүблөөнүүд дээрэ таарамжагүй аяг ааша гаргаһан гэрэй эзэн эхэнэрнүүдэй журам зүбшэн хэлсээ. Илларионова, Чимбиева, Степанова гэгшэд буруу ябадалаа мэдэржэ, поселогойнгоо зоной урда үнэн зүрхэнһөө хүлисэл гуйһан байха юм.

Эхэнэрнүүдэй соведэй зүблөөндэ леспромхозой хүтэлбэрилэгшэд, партийна болон профсоюзай организацинуудай түлөөлэгшэд уригдажа, һанамжа дурадхалнуудаа оруулдаг юм. Эхэнэрнүүдэй соведэй түрүүлэгшээр кадрнуудай таһагай инспектор А. Васильева хүдэлдэг.

«Фитиль», «Халаахай» гэһэн ханын сатирическэ газетэнүүд гаргагдана. Архида дуратайшуулые, залхуу зайран зонуудые, шуула наншалдаа үүдхэгшэдые шүүмжэлһэн хурса һонор фельетон, пародинууд гарадаг, зурагуудыень поселогой уран зураашад зурадаг.

Ниитын ажалай гурим эбдэгшэд шан, байра, путевко абаха эрхэһээ хаһагдадаг заншалтай.

Эдэ бүхы хэмжээ ябуулгануудай үрэ дүн ехэ. Урдань хэһээлтэ амасаһан Колмаков, Загреддинов, Тихомиров гэгшэд мүнөө заһараад, оролдосотой һайнаар хүдэлжэ байнхай.

П. КАЗАРИНОВ.

КОММУНИСТ тухай хөөрөөн

ОШОТО ЗҮРХЭ[ТЭЙ]

Энэ нүхэр хатуу жэлые дабан амжажа гараһан хүн. Хахад наһан соогоо юумэ харанагүй. Тиигэбэшье углуу шанаагаар, хүнэй үргэмжэдэ орожо ябадаггүй, харин хододоол түрүү зэргэдэ алхална. Мүнөө дайнай нэгэдэхи инвалид, пенсионер юм. Гэртээл һуужа байха зэргэтэй ха юм даа. Теэд тиигэжэ шадахагүй хүн...

Табяад гаран ондо һэн хаш. Би тиихэдэОрод тосхондо албанай хэрэгээр ерээд, танил айлайдаа һуужа байбаб. Хөөрэлдэжэ нуутарнай ханада байһан репродуктор гэнтэ абяа гараба. Шагнан гэһээмни бүдэхишэг хоолойтой эрэ хүн:

— Манай радиоузел дамжуулгаяа эхилхэнь. Мүнөө үдэнэ нимэ юумэнүүдые шагнахат,—гээд хэлэбэ.

— Үгы, энэмнай хаанаһаа гээшэб?—гээд, лаблан тэндэ байгшадһаа асуубаб.

— Манай Дашадоржи нимэ юумэ үүдхэгшэ даа. Теэд шагнажа һуухада ехэ зохид юумэгшэл. Элдэб һонинние дуулгадаг, бүряад дуунуудыешье дууладаг. Мини һуужа шадахагүй хүн гүб даа. Түбһэндэ.—гээд, нэрээ дээрэ һууһан хүгшэн бултанһаань урид харюусаа һэн.

Хуушарһан байшан гэр соо ороходомнай нимгэн хара шэгтэй, бууралтажа байһан һаншагтай, хара шал зүүһэн хүн гартаа микрофон бариад, юумэ хэлэжэ байба. Хажуудань хэдэн залуушуул һууба.

— Манай радиоузел гурбадахи һараа хүдэлжэ байна. Бултанда оролдожо, нимэ юумэтэй болообди. Залуушуул минии хүдэлмэридэ ехэ туһа хүргэнэ,—гээд, тиихэдэ Дашадоржи Цыренжапов намда хөөрөөгшэ болэй.

Тиигэжэ бидэнэр түрүүшынхээ танилсаһан агша һэмди. Үнгэрһэн арба гаран жэл соо би энэ хүнэй ажал хэрэгээр ходо һонирхожо ябааб.

МҮНӨӨ ДАШАДОРЖИ ЦЫРЕНЖАПОВ отделениингээ партийна эхин организациин секретарь. Тоосоото һунгалтын суглаан дээрэ Ородой коммунистнууд нэгэн дуугаар нимэ этигэл тэрээндэ үзүүлээ. Эндэ шамбай шиираг коммунистнууд олон юм аабдаа. Теэд юундэ энэ хүниие нимэ харюусалгатай тушаалда һунгааб? Найдаһан, этигэһэн дээрэһээ! Дашадоржи Цыренжапов зарим нэгэ шүүлдэл муугаа, үбшэн зэндэгээ дурдаад, энэ найдабариһаань арсаагүй.

Тэрэ үнгэрһэн суглаанһаа хойшо жэл хахад боложо байна хаш. Энэ хугасаа соо ажахыгаа улам хүгжөөхэ, коммунистнуудай үүргэ ба харюусалга дээшэлүүлхын, партийно-политическэ, хүмүүжүүлгын хүдэлмэри үргэн дэлисэтэйгээр ябуулхын тула нилээд ехэ юумэ эндэ хэгдэһэн байха.

Энэ отделенидэ 11 мянган толгой хонид, 600 гаран толгой ухэр бии. Тиихэдэ таряалан, сабшалангаар нилээдгүй ехэ. Малайнгаа тоо толгойе олошоруулхын, ашаг шэмыень дээшэлүүлхын тулада партийна эхин организаци, коммунистнууд горитой оролдолго гаргана. Үйлэдбэриин шиидхэхы участогуудта олонхи коммунистнууд хүдэлнэ. Жэшээлхэдэ, 26 коммунистын 13-ниинь малшад. Тэдэнэр һайн амжалта түйладаг, бэшэ зондоо жэшээ харуулан, зоригтойгоор хүдэлдэг байха юм. Ахалагша хонишод Тудуп Тушинов, Манидари Мангалаев, Хайдап Жамбалов гэгшэд дүй дүршэлөөр баян болоһон бэрхэ хонишод.

Үнгэрһэн мала[й] үбэлжэлгэ гэмгүйгөөр үнгэрөө, түлшье һаала абтаа: **100 эхэ хонин бүриһөө 96 хурьган. Тиихэдэ һү һааха, гүрэндэ худалдаха хахад жэлэй түсэб үлүүлэн дүүргэгдөө. 990 центнер һү худалдаха байгаа һаа, 1117 центнертэ тэрэмээ хүргөө. Булагай һү һаалиин гүүртын һаалишадай һайнаар ажаллаһые онсо тэмдэглэмээр.**

Парторг хүдэлмэрөө түсэбэй ёһоор эрхилдэг, хараалһан асуудалнуудаа гүйсэд бэелүүлдэг заншалтай. Үнгэрһэн жэлдэ партийна 12 суглаан, бюрогой 14 заседани болоһон байна. Ажахын шухала шухала асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдэдэг, зохихо хэмжээнүүд абтадаг. Комсомолой организациин, профсоюзай месткомой, эхэнэрэй соведэй хүдэлмэри гэмгүйгөөр ябуулагдана. Тиихэдэ ойлгуулан харуулха агитаци, политическэ мэдэсэл, партийна даабари, коммунистнуудай һуралсал, хоблэл тараалга, мүрысөө эмхидхэлгэ гэхэ мэтэ асуудалнуудта Дашадоржи Цыренжапов ехэ анхаралаа хандуулдаг байна.

ПАРТИЙНА ХҮТЭЛБЭРИЛЭГШЫН үүргэ ехэ гэшэ. Тэрээндэ онсо нарин, тусхай даабари манай парти даалгана. Тэрэнь юуб гэхэдэ, хүн бүхэндэ эгээл дүтынь нүхэр, туһалагша, хүмүүжүүлэгшэ, харгы замыень заагша байха ушар болоно. Зоной дунда хүдэлхэ гээшэ бүришье орёо хэрэг. Хүн бүхэниие ойлгожо, тэрээнэй досоохиие сүмэ хараһан шэнгеэр мэдэжэ, хүндэ хүшэр болоһон сагтань туһалжа, һалирхайдан алдабалиин, захадажа ябахын түлөө **энэрхыгээр хандажа**, үнэн үгөөр сэдьхэл бодолдонь хүрэхэ хэрэгтэй болоно бшуу. Дашадоржи Цыренжапов хадаа эгээл нимэ партийна хүтэлбэрилэгшэ юм.

Үнгэрэгшэ жэлэй декабрь һэн. Бидэ оройшог болоһон хойно Булагай һү һаалиин гүүртэ хүрэжэ ерэбэбди. Улаан булан соо ороходомнай нэгэ залуухан басаган шэнэ плакадуудые, лозунг, мүрысөөнэй дүн гэхэ мэтые үлгэхэ һанаатай эрьелдэжэ байба. Парторг ехэ дарууханаар тэдээниие хаана үлгэхэ, хадаха хэрэгтэй байһыень заажа үгэнэ.

— Түдэгэсэшоод, яахаяашье мэдэжэ ядажа байгаалби,—гээд, басаган баяртай хүдэлжэ эхилээ һэн.

Малшад сугларба. Дашадоржи Цыренжапович уласхоорондын байдал тухай богонихон хөөрэлдөө хэнэд, һүүлдэнь һаалишадай ажал хэрэг тухай зугаалба.

— **һаянай силосн**ай дуталдажа байна. Үдэр соо хоёр дахин асардаг болгохо аргагүй юм аа гү?—гээд, һаалишан Нурия Идрисова бултанай зүгһөө парторгдо хандаба.

— **Зүүн тээмнай силос бага болоһо байна. Ехэл нарилжа эдиюлэгты. Асаралгые гуримтай болгохобди.—гэхэдэнь, һаалишад урматай үлөө һэн. Тэдэнэр парторгынгоо дэмы дуугардаггүйе мэдэнэ ха юм.**

Нёдондо зун партбюрогой заседани дээрэ нэгэ түрүү хонишоной (нэрыень дурдаһанай үлүү ха) хэрэг харагдаһан юм. Тэрэ үбһэ хураалгын түлэг үедэ хоёр хоногто архидаһан гэмтэй байгаа.

— **Түрүүшын ушар хадань ha**нуулга хэхэ гэхэ байнам.—гээд, бюрогой гэшүүн Мария Фомина өөрынгөө дурадхал оруулна.

Бултанай һүүлдэ Дашадоржи Цыренжапович бодожо:

— Энэ халуун хаһа соо бэшэндээ жэшээ харуулжа ябаха зэргэтэй хүн аад, ши яажа байһан хүмши! Бидэ шамайе мэдэнэбди, хүндэлдэгбди. Харин ши намайе яахашьегүй гэжэ бү һана. Партийна журам гэжэ бии. Ши хатуу зэмэ амасаха ёһотойш,—гээд, хонишондо хандаһанай удаа,— би шанга донгодолго амасуулхые дурадханаб,—гэбэ.

«Тиигэд гээд бараг һалана бэзэб» гэжэ досоогоо һанажа һууһай хонишон парторг нимэ шангаар зэмэлхэ юм гэжэ һанаагүй байһандаа бүглэржэ, аниргүй һууһанай удаа:

— Тон зүб хэлэнэт. Би хожом нимэ ябадал гаргахаа болеёб. Хүлисэгты,—гээ һэн.

һаяшаг Дашадоржи Цыренжаповичтай гэртэнь ошожо золгоо һэм. Һуужа һуутарнай бороо орожо эхилбэ.

— Хони хайшалаашад яажа байна гээшэб. Тиишэ ошохо болоол даа,—гээд хубсалха зуураа.—Цырегма! Агрегат ошоё. Хубсалал даа,—гэжэ басагандаа хэлэбэ.

Жэжэхэн бороо аалиханаар һабирна. Цырегма эсэгынгээ баруун гарһаань хүтэлөөд, зэргэ алхална. Наһажаал залуу хоёр, эсэгэ басаган хоёр. Би эжэлүүдгүй эдэ хоёрые хаража ябаа һэм. Эдэ хоёрой хуби заяан тон ондоонууд. Эсэгэнь басаганайнгаа жаргалта байдалай түлөө тэмсэл соогуур нимэ болоо. Харин мүнөө ашыень харюулһан мэтэ басаганиинь замыень залан гэшхэлнэ. Минии досо[од] юрэ бусын һайхан ... жэ ябаа бэлэй.

ПАРТИЙНА ... оройхон ерэжэ ... хөбтөжэ байхадань ... радиогоор дамжуула[н] «Москвада болож[о] ... фестивальда хабаа... град ерээ. Тиигэж[э] ... ревско кладбищи[н] ... волюциин граждан... оронго хамгаалһан ... үедэ баатарай ... шадай нангин хүш... сөсэгүүдые табяа[д] ... шэмэгүй жагсаал... Москваһаа Юрий ... байба.

Ленинград... Энэ ... бухэнэдэ Дашадор[жи] ... вич үни холо үнгэрһ... һанаадаа оруулаа... дэ, тэрэнэй хуби ... той нягта холбоо...

1943 оной январ[ь] ... рал Мерецковой ... ховско фронтын ... градай блокадые ... сүмэ сохихо зори... толго эхилһэн байда... нявинска хадануу... шанга тулалда... Эгээл тэндэ Дашад[оржи] ... пов хабаадаһан юм...

Хажуудань мин[а] ... газар мүргэн уһа... ходонь тойроод ... бэеэрэнь абаһые, ... Тугай орденоор ... госпитальһоо гэрт... нэй хүргэжэ ерэһ... элихэнэр һанажа ... майе тэмсэл абарж... эзээгээрээл һайхан ... до һанажа ябахаб... дэжэй түлөө...» ... түрэжэ байтараа ... бэень унтарна.

Үнгэрөөшэ ... удэшэ эдээнэй ... хүн сугларжа һэн. ... саана голлохо ... нииие инаг сэдьхэлэ... шалжа, зүрхэнэй ... дые хэлэхэ, элүүр... юрөөгөөд, хундага ... байбад. Харин Даш[адоржи] ... жапович анирггүй ... дараалан тамхи ... тухай бодоһыень ...

— Нам тухай ... нүүдые хэлэхэдэ... ха ташаад абаһ... би хүрэбэ гэшэб... гоо сэх сэбэрэр ... гэд тэрэнэй ... альга ташаяаа ...

Зүб лэ даа. Даш[адоржи] ... жапович Цыренжап[ов] ... тойл совет хүнэй ... римгой коммунис... нэй гүнзэгы сэд... зүрхэн лугшана.

Н. ...

Хэжэнгын аймаг.

...АНҺАА ТҮРГЭН, РАКЕТ ЗЭБСЭГТЭЭ АВИАЦИ

...-эй Агаарай-Сэрэгэй Флодой Үдэртэ зорюулан авиацин... Павел Кутаховай хөөрэһэн хөөрөө «Советский воин» гэжэ ...нилээ. Хэблэлэй һонинууд гэжэ агентство энэ хөөрөөе за... хэрэглэгоод, уншагшадта дурадхана.

...поёрдохи оной шэрүүн ...ай август... Карелидэ ...үү шанга байлдаанууд ...аа. Мурманские, оро... ...утэй городуудые фа... ...добтолгоhоо хамгаа... ...эрэлхэг зоригто лётчи... ...гаар, тэсэбэритэй ...лдаа. «Часовой Се... ...армиин газетын тиихэ ...эй ёhоор, эскадрилиин ...лётчик-истребитель Па... ...ович Кутахов тусгаар ...байха юм.

...Павел Степанович Кута... ...маршал, Советскэ ...рой, Украинын ССР-эй ...Соведэй депутат, ороной ...рэгэй Хүсэнүүдэй аха... ...алагша, оборонын ми... ...оршо юм. СССР-эй га... ...тто, алдарта дайшал... ...ябажа гараhан Павел ...ич манай социалис Эхэ ...арай хилэ хамгаалдаг ...аторнуудые — Эсэгэ ...хэг зоригто, үнэн-сэхэ ...ургаха. хүмүүжүүлхэ ...ба арад найдан даал...

...орон Агаарай... ...ые августын 18-да ...Авиацин маршал ...ович Кутахов совет ...сэргшэд-авиаторнуудай ...үүд тухай хөөрэжэ ...гөө.

* * *

— Манай дайшалхы авиационно техникын һүүлэй жэлнүүдтэ хэр ехээр хүгжэһэн тухай нүхэр, Авиацин маршал хөөрэжэ үгыт?

— Илангаяа Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай түгэсхэлэй үедэ Совет ороной авиационно промышленностиин дайшалхы самолёдуудые — истребительнүүд, штурмовигууд болон бомбардировщигуудые бүтээһэниинь мэдээжэ. Эдэ самолёдууд огторгойдо булюу байдалтай болохо, дайсанай агаарай-сэрэгэй соединенинүүдые, тэрэнэй сэрэгшэд болон техникые һамна зада сохихо ябадал маанадта хангаа. Сэрэгэй лётчигууд тусгаар тэсэбэри, эрэлхэг зориг, баатаршалга гаргажа, тиихэ үеын эрхим һайн машинануудай техническэ, тактическа арга боломжонуудые шадамараар хэрэглэдэг байгаа.

Дайнай үедэ маанад гайхамшагта машинануудтай байгаабди. Бидэнэр тэдэндэ һуужа ниидэхэдээ, эдн шэди харуулдаг байгаабди гэхэдэ болоно! Гэбэшье тиихэ үеын самолёдуудые мүнөөнэй техникэтэй сасуулха аргагүй. Поршневой двигательтэй дайшалхы машинанууд час соо 500—700 километрһээ дээшэ бэшэ түргэнөөр, 10—12 мянган метр дээгүүр ниидэдэг байһан юм.

Мүнөө совет авиаци абяанһаа түргэнөөр, сагай ямаршье уларилда ниидэдэг, ракетэнүүдээр зэбсэгжэнхэй. Дайшалхы машинанууд час соо 3000 километр түргэнөөр, 30.000 метрһээ үлүү дээгүүр ниидэжэ шадаха, хүсэтэ ракетэнүүдээр, бомбонуудаар, томо буунуудаар зэбсэглэгдэнхэй, нарин һайн радиоэлектронно түхеэрэлгэнүүдтэй, ниидэлгын, залан жолоодолгын шэнэ оньһон хэрэгсэлнүүдээр хангагданхай.

1967 оной июлиин 9-дэ Домодедово аэродром дээрэ болоһон авиационно парадые таанар һанана ёһотойт. Совет авиациин түгэлдэр хүсэ шадалые энэ парад үшөө дахин эли тодоор харуулаа һэн. Лётчигууд-туршалгашадтай суг ажаллажа, манай эрдэмтэдэй, авиационно конструкторнуудай ухаалан зохёоһон шэнэ шэнэ дайшалхы машинануудые бидэнэр парад дээрэ хараһан байгаабди.

Эдэ гайхамшагта дайшалхы машинанууд—совет авиацие хүгжөөхэ тухай парти ба правительствын саг үргэлжын оролдолгын үрэ дүн, манай эрдэмтэд, конструкторнууд, инженер-технигүүд болон хүдэлмэришэдэй элитэ ехэ түйлалта болоно. Зүгөөр, авиационно техникэ хододоол хүгжөөгдэжэ, нарижуулан һайжаруулагдажа байдаг гэжэ бидэнэр ойлгонобди. Совет авиаци һүүлэй жэлнүүдтэ Домодедоводо болоһон парад дээрэ мааналай хаража шадахагүй байһан шэнэ самолёдуудаар хүсэлдүүлэгдэә.

— Манай мүнөө үе сагай авиационно техникэ гайхамшагтай һайн. Зүгөөр, авиациин алдарта дайшалхы коллективтэ—лётчигууд, инженер, технигүүдтэ манайда хододоо гол анхарал хандуулагдадаг байгаа, хандуулагданашье. Тэдэнэр парти ба арадтаа хизаарлашагүй үнэн сэхэ байдаг, далита машинануудайнгаа байгууламжые тон һайнаар мэдэдэг, теоретическэ эрдэмээ үдэр бүхэндэ гүнзэгырүүлдэг, бүхы хүсэ шадалаа, хамаг дүй дүршэлөө частьнууд болон подразделенинүүдэй дайшалхы зэһэнги бэлэн байлгые дээшэлүүлгэдэ зорюулдаг. Тэдэнэй гол шэнжэ шанарынь—соёл сурталай талаар хатуужал ехэтэй, дээгүүр мэргэжэлтэй, үүсхэлшэ шударгы байлга болоно. Иимэ хүнүүд эгээн орёо. бэрхэтэй дайшалхы зорилгонуудые шиидхэжэ шадаха гээд өөрынгөө тобшолол Павел Степанович Кутахов дүүргэһэн байна.

— Танай һанамжын ёһоор мүнөө үе сагай сэрэгэй лётчик ямар дайшалхы шэнжэ шанартай байха ёһотойб?

— Шэнэ реактивна, абяанһаа түргэнөөр ниидэдэг самолёдууд лётчигуудта угаа ехэ эрилтэ табина. Самолёдые шадамараар жолоодохо гээшэ мүнөө үе сагта үшөөл дутамаг байна. Тактическа ехэ шадабаритай байха, дайсанай добтолгын хүсэ болон хэрэгсэлнүүдые мэдэхэ хэрэгтэй. Тиихэдэ теоретическэ ба техническэ гүнзэгы эрдэмтэй байха мүн лэ шухала гээшэ. Мүнөө олон лётчигууд инженер-лётчигууд болонхой. Эдэ хүнүүд өөрынгөө машинануудай байгууламжые хүсэд һайнаар шудалха, дайшалхы арга боломжыень мэдэхэ, газар дээрэ, мүн агаарта тэрэниие шадамараар ашаглаха ёһотой. Энэ хадаа хэрэгэй имагтал ганса талань болоно.

Нүгөөдэ талань, минии һанаашаар илангаяа шухала. Агаарай сэрэгшэ өөрынгөө Эхэ ороной халуун патриот, зоримгой дорюун, тэсэбэритэй, командирай табиһан дайшалхы зорилгонуудые наринаар дүүргэлгэ хангахаар гансахан лэ зүб шиидхэбэри агаарта ниидэжэ ябахадаа секундын турша соо гаргаха шадабаритай, һүбэлгэн хүн байха ёһотой. Тэрэнһээ гадна, сэрэгэй лётчик журамтай, болбосорол ехэтэй, наука, техникые һайнаар мэдэдэг, литература болон искусствые ойлгодог хүн байха зэргэтэй. Манай түрүү лётчигууд эгээл иимэ шэнжэ шанартай байдаг гээшэ.

Совет авиаторнуудай ажалые Коммунис парти, Совет правительство үндэрөөр сэгнэдэг. 1967 ондо 1600 гаран лётчик-инженер, техник болон авиационно бусад мэргэжэлтэд орденууд болон медальнуудаар шагнагдаа һэн. 2000 гаран сэрэгшэд һүүлшын хоёр жэлэй турша соо правительственна хайрануудаар тэмдэглэгдэһэн байха юм. Онсо шалгарагшад «СССР-эй Габьяата сэрэгэй лётчик», «СССР-эй Габьяата сэрэгэй штурман» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэнүүдтэ хүртэһэн байна.

— Дайшалхы алба һаяхан эхилһэн залуу пилодуудта ямар зүбшэл заабари Та үгэхэ байнат?

— Тэдэнэр коллективтэ түргэнөөр дадаха, звено, эскадрили, полкын талаар дайшалхы нүхэдтөө хүндэтэй болохо, хани холбоо байгуулха ёһотой. Тэрэнэй тулада бүхэригөөр ажаллаха, сэрэгэй наука болон тактикые шудалха, классна шатаяа дээшэлүүлхэ, командирнуудай, аха нүхэдэй, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай ветерануудай дүй дүршэлые халан абаха зэргэтэй.

Залуу лётчик хадаа өөрынгөө самолёдые һайнаар шудалха, дэлхэй дээрэ олдохонь шухаг гайхамшагта һайн дайшалхы машиные Эхэ оронойнгоо, арадайнгаа найдан даалгажа үгэһөөр омогорхохо зэргэтэй. Совет сэрэгэй лётчик эгээн лэ гайхамшагта мэргэжэлэй түлөөлэгшэ, манай арадай омогорхол ба алдар соло болоно гэжэ хаанашье, хэзээдэшье мартажа болохогүй.

— Тантай бидэнэрэй хөөрэлдөөшэ эгээн гол юумэндэ, сэрэгшэд-авиаторнуудай дайшалхы бэлэдхэлые дээшэлүүлгэдэ нүлөөлхэ ёһотой бэзэ?

— Сохом даа. Дайшалхы зэһэнги бэлэн байха гээшэ ехэ үргэн ойлгомжо болоно. Энэ хадаа ниидэлгэдэ түргэнөөр бэлдэхэ, командирай тогтооһон саг соо агаарта ниидэн гараха шадабари болоно. Энэ хадаа дайшалхы зорилгые эрхимээр дүүргэхэ, дайсанай эсэргүүсэлтые нугалха, тэрэниие илан диилэхэ саг үргэлжын эрмэлзэлгэ мүн. Энэ хадаа лётчигуудай, инженер, технигүүдэй шадабари ехэтэй байлга гээшэ. Энэ хадаа ниидэлгэнүүдые, авиационно ба ниидэлгын тактическа һуралсал хүтэлбэрилгые наринаар эмхидхэхэ, мүн бусад олон зүйлнүүд болоно. Мүн энэ хадаа коммунистнууд болон комсомолшуудай түрүү үүргые хангажа шадахаар һайнаар табигдаһан партийно-политическэ хүдэлмэри, эсэстэнь. сэрэгшэд-авиаторнуудай соёл сурталай талаар этигэл түгэлдэр, Коммунис парти болон Совет правительстводаа хизаарлашагүй үнэн сэхэ байлга болоно.

— Нүхэр Авиацин маршал, Владимир Ильич Ленинэй түрэһөөр зуун жэлэй ойдо зорюулагдажа, Зэбсэгтэ Хүсэнүүд дотор дэлгэрһэн социалис мүрысөөн энэ һайн һайхан хэрэгтэ туһалха байна бэзэ?

— Гайхамшагта ойн хүндэлэлдэ зорюулагдажа, Арми ба Флодто дэлгэрһэн социалис мүрысөөе В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ Улаан тугта полкын сэрэгшэд-авиаторнуудай үүсхэһээрнь бидэнэр омогорхонобди. Энэ алдаршаһан частьда бии һаяхан ошоод ерээ һэм. Эндэ полкын командир полковник Александр Иванович Савченкаһаа эхилээд, залуу солдат хүрэтэрөө—бултадаа сэрэгэй мэргэжэл угаа ехэ оролдосотойгоор шудална, журам бэхижүүлнэ, эмхи гуримаа эсэшэ сусашагүйгөөр һайжаруулна, өөрынгөө частиин алдарта дайшалхы заншалнуудые арьбадхана.

В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ полкын авиаторнуудай үүсхэлые манай ороной бүхы Агаарай-Сэрэгэй Хүсэнүүдэй үргэнөөр дэмжэһэндэнь бии илангаяа ехээр баясанаб. Авиаторнуудай сэрэгэй шадабарие нарижуулха, политическэ ушар ёһо мэдэлгыень дээшэлүүлхэ хэрэгтэ социалис мүрысөөн хүсэтэ түлхисэ боложо үгөө.

Ленинэй агуухэ захяа заабаринуудые бэелүүлэн, авиаторнууд дайшалхы, политическэ бэлэдхэлдээ шэнэ амжалтануудые түйлаһан тухайгаа алдарта ойн үдэр парти ба арадта элидхэхэ байһаниинь сохомтой.

Хөөрэлдөөе подполковник Н. ЧЕРНИГОРОВ, бэшэжэ абаа.

(АПН).

...йор А. М. Хмызовэй экипаж Н-скэ частьда эгээл эрхи... ...гэн юм. Авиаторнууд янза бүриин даабаринуудые са... ...шье уларилда дүүргэдэг юм. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ниидэл... ...тээ. Баруун таладань — 1-дэхи классай лётчик Алек... Михайлович Хмызов.

ТАСС-ай фотохронико.

АГААРАЙМНАЙ ЗАМАЙ АМЖАЛТАТА АЛХАМ

Бүхы совет арад августын 18-да СССР-эй Агаарай Флодой зэншалта һайндэрые тэмдэглэхэнь.

Манай Коммунис парти, Совет правительство социалис шэнэ общество байгуулжа эхилһэн түрүүшын үдэрһөө авиацияа хүгжөөхэ асуудалда ехэ анхарал хандуулһан, арадай ажахыда, социалис байгуулалта хамгаалха хэрэгтэ тэрэнэй дүүргэхэ үүргэ тухай тэмдэглэһэн юм.

Хүгжэнги, ехэ хүсэ шадалтай авиаци байгуулха үндэһэ һуури Совет засагай түрүүшын жэлнүүдһээ табигдажа эхилээ. Агууехэ Октябриин илаһанай һүүлээр гурбадахи үдэртэ, 1917 оной ноябриин 10-да, В. И. Ленинэй заабаряар Авиациин болон Агаарай аяншалгын комиссарнуудай бюро байгуулагдаа һэн. 1923 оной февралиин 9-дэ Ажалай болон Оборонын Совет Граждан авиациин саг үргэлжын совет эмхидхээ. Тэрэ гэһээр граждан авиаци арадай ажахын нэгэ шухала һалбари болон хүгжөө. Тэрэ гэһээр манай авиаци хүгжэлтын ехэ зам гаталан гараа.

Оройдоол хорин табаад жэлэй хугасаада авиаци хурдан түргэнөөр хүгжөөгдэжэ, Советскэ Союз дэлхэйн эгээл хүгжэнги авиацитай орон боложо шадаа. Совет реактивна самоледууд дэлхэй дээрэ эгээл түрүүлэн пассажирнуудые шэрэжэ захалһан гээшэ. Абяанһаа түргөөр ниидэхэ совет пассажирска самолет дэлхэй дээрэ анха түрүүлэн огторгойдо дэгдэн гараа.

Граждан авиацие хүгжөөлгөөр манай орон дэлхэйн түрүү һуури эзэлжэ ябана. 600 мянга гаран километртэ Аэрофлодой агаарай лини һунанхай. Манай Эхэ ороной һүлдэ тэмдэгтэй самоледууд дэлхэйн 51 гүрэн худар ниидэнэ.

Техникэ хүгжөөлгэдэ амжалта түйлаһанайнгаа, арадай ажахые хангалгада габьяатай байһанайнгаа түлөө граждан авиаци Ленинэй орденоор шагнагданхай.

Эхэ оронноймнай граждан авиациин амжалтатайгаар хүгжэжэ байһанай ашаар манай республика шэнэ түхэлэй самолет, вертоледуудаар хангагдаһан байна. Агаарай техникэ арадай ажахыда үргэнөөр хэрэглэгдэнэ, транспортна ехэ үүргэ дүүргэнэ. Республикымнай холын Баунтын, Хойто-Байгалай аймагуудта самолёт, вертоледууд гол транспорт болонхой.

Манай аэропортын хүдэлмэрилэгшэд олон янзын ажал дүүргэнэ. Тэдэнэр агаарай техникэ жолоодон, пассажирнуудые, почто, арадай ажахын элдэб ашаа шэрэдэг, хүдөө ажахыда авиационно-химическэ хүдэлмэри дүүргэдэг, ой тайгые түймэрэй аюулһаа хамгаалдаг, геологууд, ангуушад, загаһашадта туһалдаг болонхой. Медицинскэ хангалга һайжаруулха хэрэгтэ авиациин дүүргэдэг үүргэ айхабтар ехэ. Яаралтай медицинскэ туһаламжа хүргэхэ, ехээр үбшэлһэн хүнүүдые холын газарһаа түбэй больница, поликлиникэдэ асарха, тэдэндэ врачнуудые абаашаха хэрэгтэ авиаторнууд сэгнэшэгүй туһа хүргэжэ байна.

Республикымнай промышленна, хүдөө ажахын үйлэдбэриин, наука болон культурын хүгжэхэтэй хамта авиациин дүүргэдэг хүдэлмэри улам үргэдэжэл байһаар. Үнгэрһэн долоон жэлэй түсэбые дүүргэхэ хэрэгтэ авиаторнууд эдэбхитэйгээр хабаадалсаа. Коллективэймнай түрүүшүүл Д. И. Таболин, В. П. Акимов, П. П. Горин, А. Е. Буркин, В. М. Горинский, П. П. Дунаев, Г. Ф. Шевякова болон бусад СССР-эй орден, медальнуудаар шагнагданхай.

Агаарай Флодой һайндэрые тэмдэглэжэ байгаа эдэ үдэрнүүдтэ Буряадай болон Зүүн-Сибириин авиаци хүгжөөлгэдэ наһанайнгаа 20—25 жэлые зорюулһан манай коллективэй үнинэй хүдэлмэрилэгшэдые хүндэлжэ, нэрлэжэ байнабди. Летчигууд Сергей Мададаевич Тарасов, Сергей Григорьевич Акентьев, Демид Демидович Аносов, инженернүүд Василий Алексеевич Григорьев, Дмитрий Иванович Волков, авиатехнигүүд Михаил Сидорович Зубков, Илья Ильич Процук, Федор Григорьевич Чернухин, авиациин газарай алба дүүргэдэг Николай Федотович Симаков, Мария Савватеевна Хмелева, Надежда Ивановна Каратуева, Галина Галсановна Ринчинэ болон бусадые дурдамаар.

Манай аэропортын самолет, вертоледуудай парк һүүлэй жэлнүүдтэ шэнэ авиатехникээр хангагдаа. МИ-2 газотурбинна вертоледууд геологууд, ой модо харууһалагшадые хэрэгтэй газартань зөөнэ. АН-24 турбовинтовой самоледууд ганса Эрхүү, Братск, Красноярск, Шэтэ, Бодайбо ошодог пассажирнуудые хангахаһаа гадна, республикын ехэ тосхонууд Усть-Баргузин, Хурамхаан, Романовка, Петропавловка хүрэтэр ниидэдэг болоо.

Республикын агаарай замые шэнэ техникээр хангаһанай, летчик, инженерно-техническэ болон авиационно бусад хүдэлмэрилэгшэдэй мэргэжэл шадабариин улам дээшэлжэ байһанай ашаар арадай ажахые хангаха талаар табан жэлэй эхинһээ хойшо ехэ хүдэлмэри хэгдэһэн байна. 1968 оной даабари бүхы дээрээ үлүүлэн дүүргэгдээ. 1965 онойхитой сасуулхада, пассажирнуудые шэрэлгэ хоёр дахин, арадай ажахые хангалга 33 процентээр, ашаа шэрэлгэ 20 процентээр, почто зөөлгэ 30 процентээр дээшэлээ.

Аэропортын хүдэлмэрилэгшэд республикынгаа ажалшадтай хамта В. И. Ленинэй 100 жэлэй ойн хүндэлэлэй социалис мүрысөөндэ оролсожо, табан жэлэй түсэбые болзорһоонь урид, 1970 оной ноябриин 7-ой үдэр болотор дүүргэхэ гэһэн уялгаяа бодотоор бэелүүлхые оролдожо байна. Авиахүдэлмэрилэгшэдэй дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ летчигуудай коллектив түрүүлнэ. Тэдэнэр жэлэй 2-дохи кварталай үрэ дүнгөөр Граждан авиациин Зүүн-Сибириин управлениин командованиин ба территориальна комитедэй дамжуулгын Улаан тугта хүртэһэн юм. Олон хүнүүдые шэрэдэг самоледуудай командирнууд Б. Г. Рассадин, Б. Таранов, М. И. Провалинский, Ф. И. Горбачев, авиатехнигүүд П. К. Малянов, А. Ф. Бадмаев, С. М. Федоров, Ф. П. Суворов пассажирнуудые, почто болон ашаа шэрэхэ зуураа, мэргэжэл шадабаряа харуулаа.

Арадай ажахын хангалга улам һайжаруулха асуудалда ехэ анхарал хандуулагдаһаар Геолого-шэнжэлгын, авиахимическэ, ой модоной, санитарна хангалгын хэрэгтэ авиаци улам ехээр хэрэглэгдэдэг болоо. Республикын хүдөө ажахыда авиациин хэдэг хүдэлмэри улам дээшэлжэ байһаар. Ганса энэ жэлдэ совхоз, колхозуудай 120 гара мянган гектар тариян агаарһаа химическэ аргаар үтэгжүүлэгдээ. Командирнууд В. П. Петряков, В. М. Морозов, Н. М. Вахрашин, В. Н. Аточин гэгшэдэй экипажууд орёо ниидэлгэ хэжэ. энэ хүдэлмэри дүүргэнэ.

Геологическа организацинуудай захил дүүргэхэ хүдэлмэри һүүлэй арбан жэлдэ таба дахин дээшэлээ. Манай республика ашагта малтамалнуудаар айхабтар баян. Тэдэниие бэдэрэн олохо, шэнжэлхэ, арад зоной аша туһада зорюулха хэрэгтэ авиаторнууд сэгнэшэгүй ехэ туһаламжа геологуудта үзүүлжэ байнхай. Зарим летчигууд, инженерно-техническэ болон бусад авиахүдэлмэрилэгшэд геологуудтай нягта холбоотойгоор ажаллана.

Вертолетчигууд Ю. П. Карпов, Л. Н. Ахметвалеев, А. Н. Гуров залуушуулда олон жэлэйнгээ дүй дүршэл дамжуулан үгэнэ, ниидэлгын бүтээсэ ехэтэй ажал дүүргэнэ. Авиатехнигүүд М. Ф. Антонов, В. Я. Лощенко, П. Р. Шадрин вертолетно техникэ эрхимээр шудалжа, бүтээсэ ехэтэйгээр, һаадгүйгөөр ниидэхэ арга олгоно.

Летчик, вертолетчигуудай амжалтатай һайн ниидэлгые газарай албанай хүдэлмэрилэгшэд хангалсажа байдаг. Ниидэлгын албанай диспетчернүүд В. И. Поликарпов, Б. Н. Игнатов, ашаа шэрэлгын таһагай диспетчернүүд В. С. Бухольцева, Г. Ф. Шевякова, радиотехнигүүд А. Б. Данчинов, З. Т. Бабак, инженер-синоптигууд П. М. Казаченко, Е. М. Чеснокова, автомашинын жолоошод П. П. Дунаев, И. Е. Вайсуков даажа абаһан ажалдаа харюусалга ехэтэйгээр хандана.

Манай аэропортын бүхы коллектив Агаарай Флодой һайндэрые амжалтатай ажалаар угтажа байнхай. Долоо һарын үйлэдбэриин даабари үлүүлэн дүүргэгдэнхэй. Табан жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхэ тэмсэлдэ бүхы авиаторнууд хабаадалсана.

Граждан авиациин хүдэлмэришэдэй урда хүндэтэй, харюусалгатай зорилго табигданхай. Тэдэнэр Эхэ ороной арадай ажахые хүгжөөхэ тэмсэлэй түрүү зэргэдэ жагсан ябанад. Хүсэ ехэтэй шэнэ техникэ жолоодон ниидэжэ, арадай ажахын хэрэглэмжэ хангаха талаар тэдэнэй дүүргэжэ байгаа үүргэнь тон ехэ. Манай авиаторнууд энэ үүргэеэ хүндэтэй дээрэ тооложо, эрхимээр дүүргэхые оролдоиод. Энэ анхарал оролдолгын ашаар урдахи зорилгоео бэелүүлхэ, В. И. Ленинэй 100 жэлэй ойе эрхим бэлэгтэйгээр угтаха гээшэ коллективэймнай хүндэтэй зорилго мүн.

Е. СТУЛЕВ,
Улаан-Үдын аэропортын отделениин командирай политическэ талаар орлогшо.

...ЛЫН САANAHAA

КПЧ-гэй ПАРТИЙНА ЭДЭБХИТЭДЭЙ СУГЛААН

ПРАГА. (ТАСС). Чехословакидахи мүнөө үеын политическэ байдал КПЧ-гэй Прагын городской, Дунда Чешскэ областной эмхинүүдэй эдэбхитэдэй суглаан дээрэ зүбшэн хэлсэгдэбэ. 10 мянга шахуу коммунистнууд энэ суглаанда байлсаа. КПЧ-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Г. Гусак суглаанай хүдэлмэридэ хабаадалсаба.

Г. Гусак суглаан дээрэ элидхэл хээ. ЧТК агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, ороной мүнөө үеын хүгжэлтэ гурбан гол эрилтэдэ түшэглэдэг байгаа, түшэглэнэшье гээд Г. Гусак мэдүүлбэ. Нэгэдэхеэр, гүрэнэй ба национальна бэеэ даанхай байдал сахин хамгаалха оролдолго гаргагдана. Хоёрдохёор, социалис байгуулалта хангаха ябуулга хэгдэнэ. Гурбадахяар, Советскэ Союзтай, социалис оронуудтай холбоотой байдал, Чехословак социалис гүрэнэй хүгжэлтэ хангагдаха аргатай гэжэ дүй дүршэлнай харуулна. Энэ гурбан гол эрилтын алинданшье эсэргүүсэн халдагшад социалис гүрэнэй үндэһэ һуурида, социальна гол түйлалтануудта, манай арадуудай эрхэ сүлөөдэ хоро хүргэнэ гээд Гусак тэмдэглэбэ. Социализмда харша хүсэнүүд тусхай органуудһаа гаража ошохо баатай болоһоной һүүлээр, нюуса ябуулга хэжэ эхилээ гэжэ элидхэлшэ мэдүүлбэ. Тэдэнэр социализмда харша үзэл бодолоо номнолхо хэблэлгүй болоходоо, листовконуудые тараажа эхилээ. Нюусаар суглаа эмхидхэжэ, нинтын зарим эмхинүүдые, тэдэнэй түхеэрэлгэнүүд ба хэрэгсэлнүүдые хэрэглэхэ гэжэ оролдоно.

Гүрэндэ, социализмда харша иимэ ябуулганууд манай хуулинуудта эсэргүү ябуулга гээд сэхэ хэлэхэ ёһотойбди гэжэ Г. Гусак тэмдэглээ. Һүйдхэлтэ ямаршье ябуулгые болюулха хүсэн манай гүрэндэ бии.

Экономическа, соёлой талаар һалбаржа байгаа обществоёо хүгжөөхэ арга боломжо манайда бии гээд Г. Гусак үргэлжэлүүлэн мэдүүлбэ. Ороной социалис замаар хүгжэхэ асуудал үшөө 1948 оной февральда бусалтагүйгөөр шиидхэгдэһэн юм. 50-аад жэлэй турша хүгжэлтын баян түүхэтэй болоһон, социальна ба национальна эрхын түлөө, ажалшадай сүлөөгэй түлөө олон тоото тэмсэлдээ илалта түйлажа гараһан манай парти урдахи зорилгонуудаа зүбөөр шиидхэжэ, арад зоноо амгалан тайбан байдалда хүтэлэн хүргэхэ байха.

Зохёон байгуулхы ажалда, партиин программа гүйсэдхэлгэдэ КПЧ-гэй ЦК-гай политическэ хараа шугам бэелүүлгэдэ эдэбхитэйгээр хабаадахыень, контрреволюционно хүсэнүүдтэй, тэдэнэй баруунай оппортунис туһамаршадтай эрид шууд тэмсэхыень бүхы коммунистнуудые, үнэн сэхэ гражданинуудые уряалһан мэдүүлгэ суглаанда хабаадагшад баталан абаа.

Партийна эдэбхитэдэй суглаанууд, партийна органуудай заседанинууд, нютаг нютагуудтахи партийна эмхинүүдэй суглаанууд Урда Чешскэ, Зүүн Чешскэ, Урда Моравска, Баруун Чешскэ областьнуудта мүн лэ болоо. КПЧ-гэй ЦК-гай һүүлэй шиидхэбэринүүд соо найруулагдаһан, республика доторхи социализмын байдал бэхижүүлхэ зорилготой Коммунис партиин политика дэмжэлгые Чехословакиин коммунистнууд гол зорилгонуудынай гэжэ тоолоно гээд эдэ суглаанууд элирхэйлэн харуулаа.

...ПЧ-гэй ЦК-гай ...ДИУМЭЙ ЗАСЕДАНИ

...(ТАСС). ЧТК агентст... ...һэнэй ёһоор, КПЧ-гэй ...зидиумэй заседани бо... ...С-эй хүтэлбэрилэгшэдэй ...Крымдэ түр зуура амар... ...байха үедөө эдэ хүтэл... ...тэй хэһэн хэлсээнүүд ...хэд Г. Гусак, Л. Сво... ...эбэд. Тиихэдээ хоёр та... ...нууд тушаа асуудал... ...шэн хэлсэһэн, хани ха... ...ойлголсолгын оршон ...сээ хэһэн байна. Бү... ...уудалнуудаа шиидхэл... ...туһалхаар эрмэлзэжэ ...совет нүхэд элирхэйлээ. ...ЦК-гай Президиум нү... ...ба Свободын ябуулга... ...агаад, эдэ хэлсээнэй ...КПЧ хоёрой хоорондо... ...гэй холбоое бэхижүүл... ...ээ, Чехословаки Совет... ...хоёрой хоорондохи ха... ...ьбоое бүрин хүгжөөхэ ...рга нүхэсэлнүүдые хан... ...хэлээ хананграар тэм...

ООН-ой АЮУЛГҮЙН СОВЕДТЭ

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Аюулгүйн Совет Дүтын Зүүн зүгтэхи байдал тухай асуудал зүбшэн хэлсэлгэеэ августын 14-дэ үргэлжэлүүлээ. Израилиин самолёдуудай Ливанай газар руу августын 11-дэ добтолон ороһонтойнь дашарамдуулан, Ливанай правительствын гуйлтаар энэ асуудал зүбшэн хэлсэгдэжэ эхилээ.

Араб оронуудта эсэргүү, нэрлэн хэлэбэл, Ливанда эсэргүү Израилиин сэрэгэйхидэй ябуулгые Алжирай. Пакистанай, Советскэ Союзай түлөөлэгшэд эрид шууд буруушааба.

Израилиин түлөөлэгшэ харюугай үгэ хэлэхэдээ, Дүтын Зүүн зүгтэхи байдал муудуулһанай түлөө зэмые араб оронуудта тохожо, харюусалгаһаа мултарха һэдэлгэ дахин гаргаа.

Байдалынь шахардуу зандаа

ЛОНДОН. ТАСС-ай корреспондент Г. Казенс нигэжэ дамжуулба: Хэблэлэй мэдээсэһэнэй ёһоор, Лондондерри шадархи районуудта Англиин 3500 солдат абаашагданхай.

Хойто Ирландиин граждан эрхын түлөө тэмсэлшэдэй хуулита эрилтэнүүдые хангахын тула премьер-министр Вильсонэй эрид шууд хэмжээ абажа шадаагүй һаань, Англиин сэрэгүүдые Хойто Ирландида оруулһан ушар «харата этэгээдүүдтэ туһалһан ябадал гэжэ тэрэнь сэгнэгдэхэ, үймөөе гүримшуулха хэрэгтэ бүри ехэ һаад хэхэ» гэжэ «Морнинг Стар» газетэ уридшалан һануулна.

Хойто Ирландиин элдэб районуудта августын 15-най үглөөгүүр тулалдаанууд боложо үргэлжэлөө. Белфастда болоһон шанга тулалдаанай үедэ хоёр хүн алуулһан, олон хүн шархатаһан байна. Больницануудта 100 үлүүтэй хүн абаашагдаа. Город соо түймэр боложо эхилээ.

Арма, Ньюри гэжэ хотонуудта мүн лэ тулалдаанууд болобо.

Суэцкэ канал шадар буудалдаан болобо

КАИР. (ТАСС). Суэцкэ каналай урдуурхи Эш-Шатт, Кебрит, Порт-Тауфик гэжэ районуудта Израилиин ба Египедэй сэрэгшэдэй хоорондо августын 14-дэ дахинаа буудалдаан болоо. ОАР-ай зэбсэгтэ хүсэнүүдэй командованиин түлөөлэгшын мэдүүлгые үндэһэ болгоһон МЕН агентствын мэдээсэл соо энээн тухай хэлэгдэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Улаан-Үдын аэропортын авиационно техник Сергей Линейцев ажалдаа гарахын урда тээ.

В. МАТВИЕВСКИИН фото.

Амаралтын үдэрэй хуудаһан

Лезгин поэт-сатирик Жамидин Дагестанда 1934 ондо түрөө юм. Эндэ эрдэм номдо һураа, айл бүлэ боложо түбхинөө, СССР-эй Уран зохёолшодой холбооной гэшүүнээр абтаа.

Түрэлхи лезгин хэлэн дээрээ олон тоото сатирическэ шүлэгүүдэй номуудые гаргаа, Совет оронойнгоо «Крокодил» ба бусад журнал, газетэнүүдэй хуудаһануудта үсөөн бэшэ поэтическэ зохёолнуудаа толилуулжа, бүхэсоюзна уншагшадай дунда мэдээжэ болон суурханхай.

Жамидинай шүлэгүүд буряад хэлэн дээрэ анха түрүүн толилогдобо.

ЖАМИДИН

ЁГТО ШҮЛЭГҮҮД

1. НОЙРМОГ ДУНДАА

Ханхинашаба часы, үдэрэй
эхилһые мэдүүлэн...
Хажуудань хэншьеб нойрмогоор
гэмэрбэ тэбдүүсэн:
«Утэр түргэн телефоной трубка
абагты,
Үгы байна гэртээ гэжэ
дуулгагты...»

2. ЮУ ХЭЛЭХЭЭ ҺАНААБИБ?

Оршуулагдаһан өөрынгөө поэмэ
Омог поэт уншажа дүүргээд,
Гайхаба: «Ойлгосотойл даа хуу,
Гансал юу хэлэхээ һанаабиб?»

3. ОЙЛГОГДООГҮЙ ГАРГУУ УХААНТАН

«Ажаһуугаад,—хэлэбэ поэт, —
Алдар солодо хүртэбэгүйб.
Алтан дэлхэйе орхиходом,
Агуу байһамни тодорхол...»
Үгэ бэшэ, хэрэг сэнтэй,
Үнэтэйл энэ аман үгэ:
Үхэһэн үнеэ хэдыш һаабал,
Үгэдэгтүйл даа һү хэзээш.

4. ЗАРИМ ШҮЛЭГШЭД

Анха түрүүшын хуугай петух
табяад,
Аглаг түби дээр суурхашооб
гээд һанагша.
Зарим залуушуул эхин шүлэг
хатиилаад,
Залиршагүй солото Шекспирби
гээд маһайгша.

5. НЮУСА

— Жамидин,—гэбэ Ахмед, —
Жаахан намаяа шагна.
Ганса нюуса дуулгаһуу —
Газаагуур бү ши тараа, зүү?
— Ойлгыш, Ахмед, нюусыеш
Одоо хэндэ хэлэхэбиб,
Юундэб гэхэдэ энээнээ
Ю[illegible]ьюулхинхэйш хаанашье...

6. ХАЛБАГА

Ханхинашаба халбага, Амые
хараан:
«Хай даа, хэрбээ үгы һаамни,
Хайшаныш гэхэ һааб[ш],
мэдэнэгүйб,
Хараха байха түшэмэлшнниб...»

«Намтай Гарай нүхэсөө сагта
Намһаа холо ошохогүйш...
Гарай үгы бол, юуныш өөшэш!
— гээд,
Ганирба Аман сухалдан.

7. ҺАЙРХУУ

Хатуужаагүйхэн, гүлмэр,
һайрхуу мүльһэн
Халташье уһантай нүхэсэдэггүйб
гэн һүхирбэ.
Харин гэнтэ бишыха дулааржа
эхилэмсээр,
Хабархуу мүльһэн уһан боложо
мэлмэрбэ.

8. ХҮРГҮҮР[1] ЗАЛХУУ ХОЁР

Эдеэ хоолоор дэлгэр дүүрэн
хүргүүрые хаража,
Эльгэ хатан, залхуу иигэжэ
дуугарба:
«Гэдэһээ үлдэшэгүй һархагар
баян аад лэ,
Гэнэн тэнэг, юундэ ажаллана
гээшэбши?»

9. ЭРЭ ХҮНБИ!

— Эрэ хүнби! — гээд,
Эгтээ байтараа архи ехээр
залгиба.
— Эрэ хүнби!—гээд,
Эжэл инагаа хайра гамгүй
наншаба.
— Эрэ хүнби!—гээд,
Эрхэ басагаяа хүсөөр хадамда
гаргаба.
— Эрэ хүнби!—гээд,
Энгэрээ сэлин, ангайтараа
хашхарба.
Харин гэнтэ,
Хабарай тарилгын халуун
хаһын эхилэмсээр,
«Эрэ хүнби!» гэхээ болижо,
баарһан,
Эжэлүүдгүйгөөр гэр руугаа,
һамган тээшээ яараба.

10. САБХИ СЭБЭРЛҮҮР[1] ХОЁР

Сэбэрлүүртэй сабхи нүхэсэдэг
Сэбэрлэхээ болихдонь,
Тоб байса зандарба:
— Тонил саашаа, хиртэшоош!
Худал бэшэл даа энэ ушар:
Хүбхай нүхэд нимэл байдаг.

Даши ДАМБАЕВ
буряадшалба.

[1] *Хүргүүр — холодильник.*
[1] *сэбэрлүүр — щетко—хамуур.*

БАЙГАЛАЙ ЭРЬЕДЭ. П. БУРМАКИНАЙ фотоэтюд.

ПРАВДА БУРЯТИИ МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Нэгэдэхи хуудаһанда: «Газар тэнгэри хоёрой холбоон» гэһэн түрүү бэшэг. Тэжээл бэлэдхэлгын асуудалаар шалгалта хэһэн бригадын материал.

Хоёрдохи хуудаһанда: «Политинформаторнуудай үүргэ дээшэлхэ» гэһэн О. Егоровой статья. «Самолёт бүтээгшэд — ажалай вахтада» гэһэн С. Исаевай статья.

Гурбадахи хуудаһанда: «Большевигүүдэй партиин юрын гэпүүн» гэһэн Н. Мироновой статья.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: «Борсоевой нэрэмжэтэ гудамжада болоһон һайндэр» гэһэн В. Озеровой репортаж. А. Митниковэй фельетон.

РАССКАЗ

ҮНДЭР НАҺАНАЙ БАЯ[Р]

Жамсаран үбгэжөөл пенсидэ гараһаар жэл шахуу боложо байна. Тиигэбэшье гэртээ эльгээ тэбэреэд миин һуужа шададаггүй. Газаахи дарханайнгаа гэрхэн соо колхозойнгоо барилгануудта рама, үүдэ гэхэ мэтэ юумэнүүдые дархалжал байдаг юм.

Энэ үбгэнэй гэртэ дүтэлхэдөө эндэ бэрхэ дархан хүн бии гэжэ хараһаар тухайлхаш. Гэрэйнь хушалта дээрэхи гоёолто харыт даа: Сүхэ мүрэнэй миралтаһан долгинууд, Буряад дайдын хада гүбээнүүд угалзатан байхал. Һаруул сонхынь хаалта сэнхир хүхэ огторгойн үнгөөр шэрдэгдэһэн, угалза шэмэгээр гоёогдоһон, танай харасые урин дулаахан аар эльбэхэл.

Жамсаран үбгэжөөл эрдэм номдо һурааашьегүй һаа, һүбэлгэн хурса хүн. Революциин урда тээ бага наһанһаа айлаар ябажа хүлһэнэй модо хайжа хоолойгоо тэжээдэг һэн. Энэ үе тухайгаа үбгэн хэндэшье хөөрэдэггүй, колхоз болоходо хорёод наһатай хүбүүн дэлхэй дээрэ бии болоһон шэнгеэр лэ: «Коммуна болоходо ехэл барилгануудые барижа эхилээ һэмди даа»,—гээд хэа-яа хөөрэдэг.

Эдэ үдэрнүүдтэ колхозой пилорамын хүдэлөөгүй дээрэһээ үбгэндэ хабтагайнууд дуташаба.

— Ехэл юумэ хэжэрхихэ аад лэ, сагаа барана гээшэбибди,—гэжэ үбгэжөөл дарханайнгаа гэр соохи гуримгүйгөөр хаягдашаһан жэжэ хабтагайнуудые ябталан гэмэрнэ.

Зөөлэн тэргын хооробой хүһа «хабарай наранда һэбэриг» гээд газаа гаргажа табина. «Зиндаатай болоһон хүндэ зөөлэн тэргэ» гэһэн үгэ үбгэжөөл һанан миһэрнэ.

Малайнгаа дал соо орожо, ягаашьегүй шэнэхэн үүдыень заһааб гэжэ нэгэ хэды тоншоһоной удаа. газаагуурхяа хамажа оробо. Энэ үндэр, тэбхэр хара шарайтай, бага бүгтэгэд гэһэн нюргатай үбгэнэй газаа хамажа ябахада яашье тааранагүй. Мүнөө болотор һахалаа табяагүй үбгэн—залуудаа ехэл сэбэр хүн ябаа ха гэжэ һанахаар.

Жамсаран үбгэжөөл байшангайнгаа хэрэлсы дээрэ һуугаад, дарханайнгаа гэр хаража: «Энэ гэр соо хэды шэнээн юумэн бүтээгдээ гээшэб даа»—гэжэ бодоно. Тиигэжэ һанахадаа омогорхол түрэжэ, миний нэрэтэй холбоотой юумэн энэ нютагта олон байха даа. хожом хэзээ нэгэтэ «энээнние баарһан Жамсаран дархан хэһэн юумэл даа» гэжэ хүнүүд хаража ябахал байха»—гэжэ шэбшэнэ.

«Миний һүүлээр энэ гэртэ ханшье гэхэ абяан гарахагүйл даа. Үхибүүдэйнгээ багада, дарханайм гэртэ орожо ерээд, энэ тэрэ юумэнүүдые сабшахадань, намнажархидаг бэлэйб. Тэдэмни дарханай хэрэгһээ холуур, эрдэмтэй зонууд болоод ябашаба». Иигэжэ бодожо һуухадаа Жамсаран үбгэнэй сэдьхэл нэгэшье үйланагүй. ямар нэгэн ондоо хүн тухай болоод байһандал намдуу түбшэн.

«Миний хойно дарханайм энэ ехэ хэрэгсэлнүүдые хүбүүдни хэрэглэжэ шадахагүй байха. Ай даа. энэ Дабайн Бальжин шэнги хүйхэр хүнүүд худалдажа, архи болгожо ябаг даа». Энэ бодолдоо ээлэгдэһэн үбгэн хэды шэнээн һууха байгааб. Бү мэдэе — гансал Баарда нохойнь ерэжэ гарынь долёогоод, ехээр сошо[illegible]бо. Тэрэнэй ходо эрхэлүүлдэг аад, «һыть» гэжэ хашхараад, гэртээ орошоно.

Үбгэн гэртээ ороод, амаржа һуугаа гэжэ һанаа гүт? Үгы даа. Багахан һүхэеэ бариад үһанайнгаа торхо посожо оробо.

— Хара нюдөө хаха татаһаар юугээл тоншожо ородог хүмши. шэхэнэй шиир,—гээд, Дулма хүгшэнинь сонхынгоо дэргэдэ үбгэнэйнгөө үмдэндэ халааһа табижа һууһанаа енгүүтэйгээр дуугарна.

— Яагаа юм даа. энээхэн нэгэ модынь шэнэлээд орхиһуулби, —гээд үбгэн хэзээшэеэл тоншоһон лэ зандаа.

Хүгшэн үбгэнэйнгөө урдаһаа хэзы енгүүтэйгээр дуугарбашье, үбгэнөө ехэл хүндэлдэг, сэдьхэлдээ ехэл хайратайгаар һанадаг. Юундэшьеб, буруу зүбшье һаань, зүрюу юумэнүүдые хэлээд абаха дураниинь хүрэдэг.

— Энээнние нигээд һуулгахаш, сахаригаа дороһоонь хээд лэ сохёо һаашни няаһан юумэндэл хаб гэтэр бариха. Одоол инхэдээл ёһоор,—гэжэ шанга шангаар дуугаржа байгаад лэ Жамсаран үбгэжөөл торхынгоо хабирга болохо шэнэхэн модо эблүүлнэ.

Хүгшэн газаа гараад ерэхэдээ газетэ, журнал бараад оробо.

— Хүбүүдһээмнай бэшэг үгы гү? —гээд үбгэн сахаригаа тон-тон тоншохо зуураа, һураадхина.

— Һаяхан ерээ хамнай, юу үдэр бүрил бэшэжэ байха юм,—гэжэ хүгшэн дуугарна. Тээд өөрөөшье бага хүбүүнһээ бэшэг ехээр хүлеэнхэй. Хүгшэн уншажа бэлэй бирадаггүй. Зүгөөр «Огонек» журнал хараха ехэ дуратай юм. Зурагуудаарнь һонирходог.

Жамсаран үбгэжөөл балай һайнаар бэшэдэгшьегүй һаа. уншахадаа яһала. юун тухай хэлэгдэһэниинь хэнһээшье дээрээр ойлгоод байдаг.

— Хүгшэн!—гээд. нүгөө таһагтаа байһан хүгшэнөө ооглоно.— Наашаа, наашаагыш!

— Юун, юрэдөө хашартай, юумэшье хүүлхэгүй, ягаабши?—гээд таһалгынгаа үүдээр хүгшэн һалирба.

— Ерыш даа дүтэ. Энэ харана гүш? Малайнгаа байрые иигэжэ баригты гэнэл даа. —гэжэ Жамсаран Жапович малай байра бариха зурагтай газетэеэ хүгшэнэйнгөө нюдэндэ дүтэлүүлнэ. Нээрээшье, иигэжэ оряа хада дээрэ ха.

— Юун энэ абаахайнгаа шүлһэ намда харуулаабши. Намда ямар хамаатайб,—гээд хүгшэн эрьелдээд ябашана.

Сонхо тушаань үхибүүд шаг шууяа наадана. Үбгэн үхибүүдэй газаагуурнь наадахада ехэ дуратай. Тэдэнь Жамсаран үбгэнэй эрсахагүйе мэдэдэг тула лабтаагай гү, али городкигай модонуудые хэжэ үгыт даа гээд һаладаггүй. Тиихэдэнь үбгэн халаг хухы табижархидаг. Хүгшэн шууяанда ехэ дурагүй. гаараад байбал, таягаараа зандаран байгаад үхибүүдые гэрһээ холо үлдэжэрхидэг. Нэгэ үе үхибүүдэй шууялдахагүйдэ ехэ уйдаад, наадаа һаань юрэдөөшье намнахагүйб гэжэ бодожо байһан юм.

Мүнөө газаагуурнь үхибүүд наадана. Хоюулан досоогоо ехэл баярлаһан хэбэртэй. Гэр соонь тон шэмээгүй.

Гэр соонь гэнтэ хан-ян гэхэ абяан дуулдаад, сонхын шэл тэһэршэбэ. Таһалга соонь бүмбэгэ тогтожо ядан бүмбэрнэ. Үбгэнэй сошожо. юун гэхээшье оложо ядан байтарнь:

— Яаһан шолмонуул гээшэб? Сонхоо тэһэлүүлээд юундэ бэлхышоод байгаабши? Тэрэ эхэ. эсэгэдэнь, һургуули һудартань ошыш. — гэжэ хүгшэн һалирһаар ерэжэ тэһэрхэй сонхоороо газаашаа хараба. Үхибүүд хүү таража үгы болошоһон, хүршэ Сандагайнь басаган гурбатай дүүгээ абадаа үргэлөөд, гэр руугаа харайжа ябана.

Үбгэн һургуулиин үүдэ татажа ябахалаа: «Үгы. ороол юун гэхэ гээшэбиб? Энэ шашаг хүгшэнэй үгөөр хэлээ һаа. хүнэй наадан, үхибүүдэй энеэдэн болохомни ха»,—гэжэ бодоод орхибо. Үүдээ хаажа. хэрэлсы дээрэ гаража зогсобо. Хэрэлсыһээ бууужа ябатарнь, һургуулиие даагша Намжилма Намсараевна:

— Сайн байна. Жамсаран баабай. гэнэ. Паринхан шүбгэһэлиг гараа һаабайба. Яагаа саг соогоо эндэ ерэбэ гээшэбта? Сул[illegible] һаа. [illegible] үхибүүдэй уран дарха хараха гүт?

Һургуулиин байшанда залгуулжа бариһан заахан таһагта ороходонь. Жамсаран үбгэнэй наһан соогоо шагнаһан һүхэ, харуулай танил абяан соностоно.

Хэн стул хэжэ. хэн хабтагай дээрэ электрын галаар хайража, хэрэгтэйл юумэеэ бүтээжэ байна хэбэртэй. Элэнние харахадаа үбгэн яаха аргагүй баярлаба, сонхо тухайгаагаашье мартажархинхай: «Иигэжэ модо сабшадаг юм. иигэжэ харуулаа баридаг юм».—гэжэ байжа үхибүүдтэ заажа үгэнэ.

— Бэрхэл хүбүүд байна, — гэжэ ехэл урмашан, Жамсаран үбгэжөөл багшада хандана.

— Һүүлэй жэлнүүдтэ һургуулиингаа бага сага заһабаринуудые, парта, столнуудые һу[...] дэг болоо,—гэжэ Нам[...] раевна хэлэнэ.

— Жамсаран бааба[й ...] рагшадта дарханайнга[а ...] һөө хэлэхэ, хөөрэхэ [...] хүн гээшэ бэзэт,—гэж[...] лэхэдэ, үбгэн гэнтэ м[...]

— Үгы, хүүхэй, [...] зааха юун байхаб. Энэ [...] до сабшаһаар лэ үнгэ[...] биб даа.

— Манай һурагша[...] дэ һураха байна. Дар[...] датнай танай ажалые х[...] домнай болохо гү? [...]

— Тиигээрэйгты,—[...] гаража ошобо.

Үдэ боложе, хабара[й ...] дулааханаар шаража, [...] хүрьһэ гэдхээхэһээ ба[...] сэдьхэлдэ пурган ороо[...] һан мэтэ.

Гэртээ ерэхэдэнь үх[...] сугларшанхай хүгшэни[...] зуу боложе байба. Ү[...] хүбүүн уйлажа байна[...]

Үбгэн тэдэнэй заха[...] дарханайнгаа гэртэ оро[...] шэлэй хэды тухай хэ[...] дэхэ байһан тула тэрэ [...] һөөд ерэбэ.

Хүгшэн гэнтэ ани[...] гэртээ орошобо. «Шо[...] бүүнээр өөрыгөөнь, [...] хүүлхэ юм һэн»—гэжэ [...] жо байгаа һэн.

— Сонхын шэл ин[...] юм,—гэжэ, үбгэн, үх[...] стаархалдажа байһан [...] хаража дуугарба. Жа[...] ондоо юушье хэлэбэг[...] сонхын шэлэй түргэн [...] шье, үбгэжөөлэй хар[...] гайхана.

Тэрэ гэһэн саһаа х[...] ран баабайнда һургуу[...] дарханда һурахаяа ер[...] мэдэдэг болобо. Үбгэ[...] ехэ хүлеэдэг, үшөө ю[...] хаяа бэлдээд байдаг бо[...] үбгэн дарханай заахан [...] дуун хэзээдэшье таһ[...] һанагдадаг болобо.

А. Д[...]

МАГТААЛДА ХҮРТЭНЭ

Шаргал улаан наранай баруун үндэрэй саагуур һолжорон орохотой хамта батаганаан зоргоороо үймэлдэжэ, хажууршадта, үбһэшэдтэ амар заяа үзүүлбэгүй. Тиигэбэшье Жэмһэгэй хажууршад хариха хэбэргүй, нугын ногоо узууraарнь хяргажа мэдэбэ. Үбһэшэдшье ээлжээтэ һүриеэ нюруулха һанаатай, асарагдаһан бухалнуудые һүри өөдэ шэдэнэ. Эгээл энэ үедэ бухал шэрэжэ асарһан хүбүүн:

— Ээ, Хэрэнһээ агитбригада ерээ! Энэ үдэшэ концерт харахабди,—гэжэ хашхарба.

Һүри нюруулжа байһан үбгэжөөл тэрэ хүбүүе гайхан хараад:

— Ши, хүбүүхэн һонин һорьмой юумэ хайшан гэжэ бултанһаа үрид дуулаад байгшабши?—гэжэ гайхаба.

Уданшьегүй жэмһэгэйхид клубтаа олоороо сугларба. Тэдэнэй дунда ажалша бэрхэ хажууршад, үбһэшэд бии.

Хэрэнэй соёлой байшангай дэргэдэхи агитбригадые хүтэлбэрилдэг А. И. Новицкая сугларагшадые халуунаар амаршалаад, концертынгээ программые эхилбэ. Нүхэр Новицкаягай Хэрэнэй арадай театрта режиссёроор һаянай хүдэлдэгшье һаа, эрхилжэ байһан ажал хэрэгээ яһала һайса мэдэдэг, хододоо эдэбхи үүсхэл гаргажа байдаг гэжэ тэрээн тухай хэлсэдэг. Хабарай эхин багта эмхидхэгдэһэн агитбригадые һайн дурааараа хүтэлбэрилжэ, хабарай тарилгын үедэ полевой стан, хониной отара болон гүүртэнүүдээр ото ябажа, һонирхолтой гоё концертнүүдые табилсаһан байха. Үбһэ хуряалгын үедэшье тэрэ һанаа амархан һуугаагүй, агитбригадатайгаа аймагай совхоз болон колхозуудаар ябажа, ажалша бэрхэ хүнүүдэй магтаал һайшаалда хүртэнэ.

Агитбригадын эдэбхитэн Галина Аюшеевагай казах арадай хатар уян нугархайгаар гүйсэдхэхэдэ хүнүүд һайхашаан хараһан, үшөө дахин хатархыень уриһан байна. «Шамхандаа», «Талын дуун» гэһэн буряад арадай дуунуудые Зоя Шармашкеева уянгатуулан дуулажа, бултанай дура сэдьхэлые буляажа шадаа. Хэрэнэй соёлой байшангай баянист И. С. Ласин эндэхи арадай театрай режиссёр А. И. Новицкая хоёрой сценэ дээрэ гарахада альга ташалган нэержэ, тэдэнэй гүйсэдхэһэн «Весна на заречной улице» гэһэн дуу дуулажа хани халуунаар угтуулба.

Энээнһээ гадна, концертын программада шог ёгто үгэнүүд, ород, буряад, казах болон гадаадын оронуудай арадуудай хатарнууд оролсоно. Гэбэшье Түнхэнэй аялгануудай ирагуу гоёор уянгатан ханхинахада, хүнүүд илангаяа аяшаархан шагнаа бэлэй. Буряадай залуу композитор Ким Раднаевай уянгата дуунууд сугларагшадай зүрхэ сэдьхэлые мүн баһа уяруулаа.

Агитбригадынхид ганса концерт табинагүй, харин тэдэнэй программада лекци, хөөрэлдөөн оролсоно. Тэдэнэй гаргаһан «Дайшалхы хуудаһан», «Сахилгаан» гэхэ мэтын ханын газетэнүүдые хүнүүд һонирхон уншана.

Үбһэ хуряалгын үедэ агитбригада аймагайнгаа бүхы ажахынуудаар ябаһан байна.

Б. БАЛДАНОВ.

Түнхэн.

ФУТБОЛШО ҮХИБҮҮДЭЙ ҺАЙНДЭР

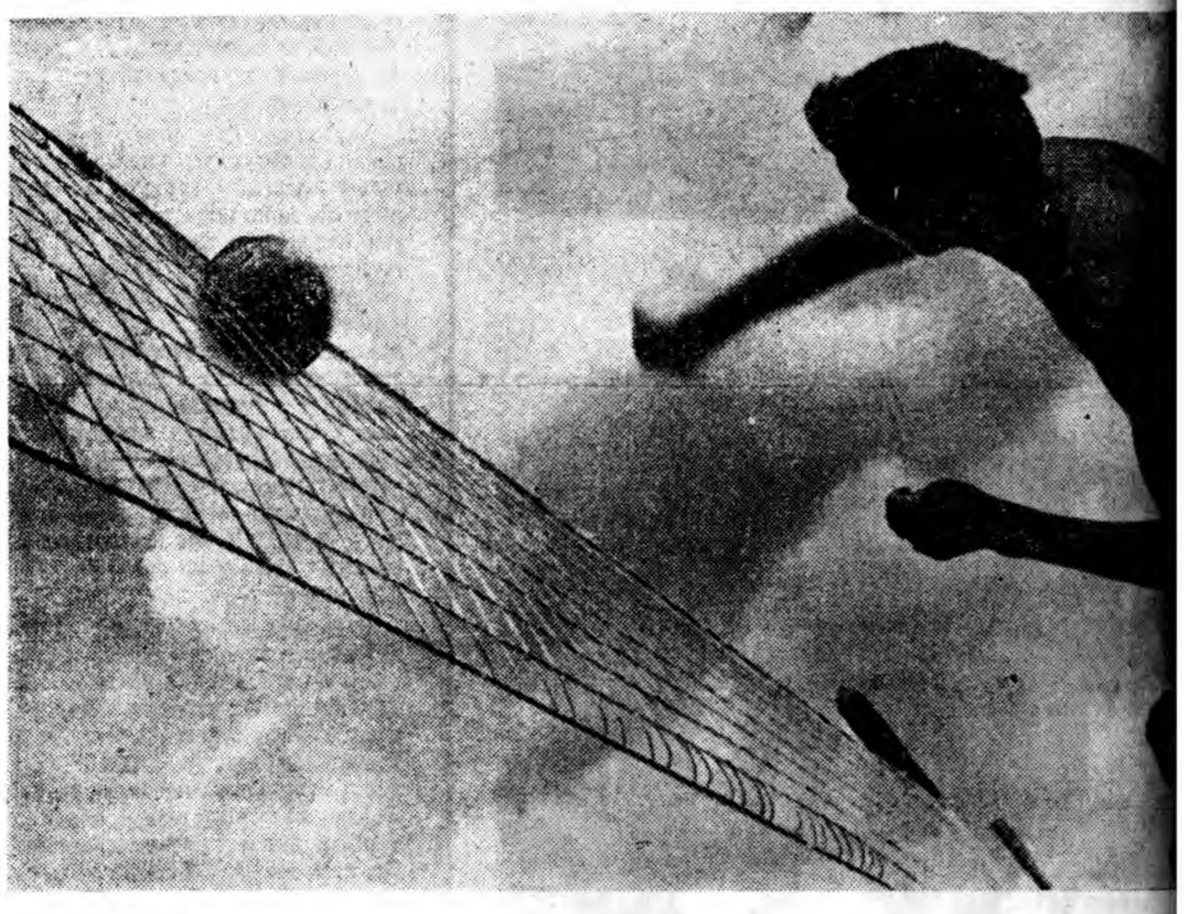
Үхибүүдэй үнинэй хүлеэһэн һайндэр захалаа: «Кожаный мяч» гэжэ клубай бүхэсоюзна түгэсхэлэй турнир эхилээ. Бүхы союзна республикануудай, Москвагай, Ленинградай, Россин Федерациин хэдэн хотонуудай эдир футболистнарай 24 команда Свердловскын дүрбэн ехэ стадионой ногоон поли дээрэ нэгэн доро гараа.

Уралайхид 11—12 наһатай айлшадаа хани халуунаар угтаба. Эдэ үхибүүд балетнэ интернат һургуулида байрлаа...

...Армениин үхибүүд түрүүшынгээ уулзалгые согтой солбоноор наадажа үнгэрөө. «Эребуни—2750» (Ереванай үхибүүд өөрынгөө командые иигэжэ нэрлэнхэй) Туркмениһээ ерэһэн «Копет-Дагай» футболистнуудай добтолсые тэсэжэ шадангүй, 0:2 гэһэн тоотойгоор шүүгдээ. Москвагай «Метеор» гэжэ командын эдиршүүд холын Буряад оронһоо ерэһэн пионернүүдтэ шүүгдэхэбди гэжэ һанаагүй байгаа. Харин сибириинхид 2:0 тоотойгоор шүүжэрхёо.

Тоонуудшье байгаал юм бээз. Ороной бүхы булан хизаарнуудһаа ерэһэн үхибүүд футбол наадажа һурана, танилсана, хани холбоо байгуулна.

(ТАСС).

СҮЛӨӨТЭЙ САГТАА. Е. ЗАХАРОВА[...]

ЗОНОЙ ДҮТЫН ХАНИ

Клара Николаевна Мироновае Улаан-Үдын хүдөөгэй аймагай Гильбэри һууринай хүн зон һайн мэдэхэ. Энэ наһажаал, даруу зантай. хүндэ туһалхал гэжэ ябадаг эхэнэр тэдэнэй тон дүтын нүхэр болонхой.

Арба найман жэлэй саада тээ үшөө залуу ябахадаа нютагайнгаа уншалгын гэртэ хүдэлжэ эхилээ һэн. Тиихэдэ тэндэнь оройдоол нэгэ шкаф соо 200 хүрэхэгүй элдэб ном һанги, набта буушанхай байһан юм. Эдэнние өөдэ татажа, нютагтаа библиотекэ эмхидхэхэ гэжэ нүхэр Миронова шиидэһэн байгаа. Тиигэжэ эсэшэ сусашагүй ажаллажа эхилээ бэлэй.

— Түрүүшын үедэ гайтай хүшэр байдаг һэн. Уншалгын шэнэ гэртэй болохо, номойнгоо фондые олон болгохын хойноһоо ехэ ябаа һэм. Колхознай яһала мүнгэ һомолдог байгаа юм. Тиихэдэ гэр сэбэрлэгшэ, туһамаршаншье гэжэ байгаагүй, бүхы ажалаа өөрөө хэдэг һэм,—гээд тэрэнэй хөөрэхэдэ, библиотекариин түрүүшын алхам эли харагдана. Тэрэ өөрөө түсхай һургуулишье дүүргээгүй байгаа. Имагтал номдо дуратай, хүн зониие гэгээрүүлхэ хүдэлмэридэ эдэбхитэй байһан тула өөрөө оролдон һуража, бэрхэ мэргэжэлтэ болоо һэн. Илангаяа Улаан-Үдэдэхи Горькиин нэрэмжэтэ республиканска библиотекэдэ үнгэргэгдэдэг курсануудта ябажа, ажалайнгаа талаар ехэ юумэ мэдэхэ болоо юм.

Мүнөө Гильбэриин библиотекэ хүдөөгэй гэжэ нэрэтэй болонхой. Эндэ хэдэн мянган хэһэг номууд тагууд дээгүүр жэрылдэжэ байдаг. Һууринай хүн зон бүхы асуудалнуудаар эндэһээ хэрэгтэй номоо абажа шадаха. Илангаяа хүдөө ажахын талаар, политическэ литература олон юм. Мүн орон дотооронай хэблэгдэдэг ехэ ехэ журналнууд (уран-зохёолой, хүдөөгэй ажахын, политическэ, залуушуулай) захигдадаг. Библиотекэдэ хүнүүдэй һуужа ажаллаха зал бии, шэнэ номуудай, һүүлэй һонинуудай стенднүүд байха, гадна библиотекэ номуудаа, илангаяа городой библиотекэнүүдтэй андалдажа баридаг байна.

Гильбэриин хүдөөгэй библиотекэ 700 гаран уншагшадтай. Эдэнь ехэнхидээ хүдөөгэй ажалшад юм. Тэдэнэр холын фермэ отарануудаар таранхай. Клара Николаевна тэндэ хүдэлдэг уншагшадаа номуудаар хангахын тула нүүдэл библиотекэнүүдые эмхидхээ юм. Тэдэнээ шэнэ номоор таһалдуулхагүйн тула библиотекарь неделиин среда бүхэндэ хүдөө гарадаг.

Мүнөө В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойдо зорюулжа тус библиотекэдэ ехэ хүдэлмэри хэгдэнэ. Ажалай баатарнуудтай уулзалга, уншагшадай конференцинүүд үнгэргэгдэдэг. Библиотекэдэ саг үргэлжэ ленинскэ б[...] дэлдэг болонхой. Эндэ [...] Ильичэй ажал хүдэлмэри[...] хэрэгэй дэлхэй дээрэ ила[...] жа байһан тухай мате[...] суглуулагданги. Агитатор[...] жэлэн эндэ ленинскэ [...] нуудые, хөөрэлдөөнүүдые [...] гэнэ. Тон һаяхан олон [...] баадалгатайгаар В. И. [...] «Залуушуулай холбооной [...] го» гэһэн зохёолые зүб[...] сэлгэ боложе, хүнүүд е[...] хитэйгээр хабаадалсаһа[...] Тэдэнэр энэ зохёолые н[...] луушуулай мүнөөдэрэй[...] хүдэлмэритэй холбон, е[...] дисскуси үнгэргөө.

Эдэ бүхы ажал хү[...] республикымнай мэдээ[...] библиотекарьнүүдэй нэгэ[...] Николаевна Миронова эс[...] сашагүй хүтэлбэрилдэг ю[...]

А. КНЯ[...]

Улаан-Үдын аймаг.

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУ[...]

Манай адрес, телефону[...]

г. УЛАН-УДЭ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редактора [...] приёмная—54-93, зам. редактора—68-08, зам. реда[...] 62-62, ответ. секретаря—50-52, зам. ответ. секретаря [...] отделы: партийной жизни—60-91, сельского хозяйства [...] 63-86, пропаганды и агитации—56-23, промышле[...] строительства—61-35, советского строительства и быта [...] культуры и школ—60-21, писем и рабселькоров—67[...] формации—34-05, общественная приёмная—56-62, и[...] бюро—57-63, фотолаборатория—33-61.

Гор. Улан-Удэ, типография управления по печати при [...]те Министров БурАССР.

Н-02719. Зак. №[...]